

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

5 leden 2010
72. ročník

Lesní pedagogové se vzdělávali na Hluboké

**Co udělají hospodáři mléčných
farem?**

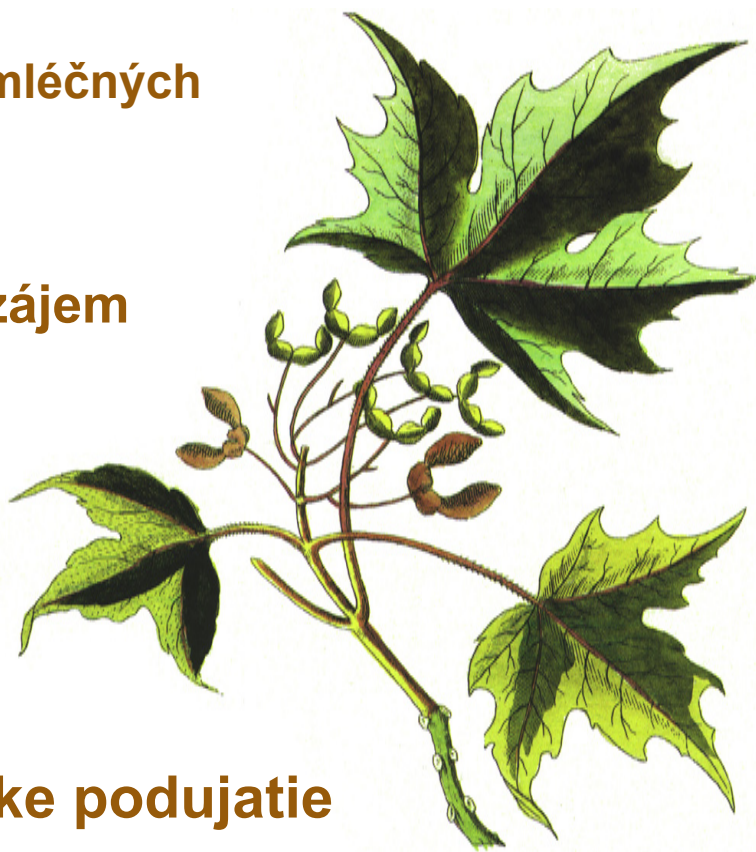
Poznávejme se navzájem

Akreditace poradců

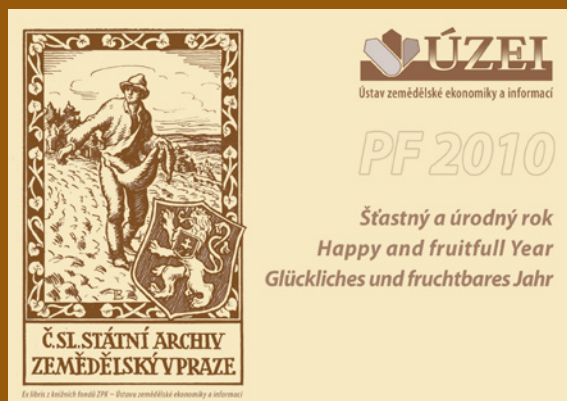
Němčina nás baví

Jedinečné európske podujatie

Nové trendy vo vyučovaní biológie

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

PF 2010

VÝSTAVA VÁNOČNÍ VAZBY str. 26

JEDINEČNÉ EURÓPSKE PODUJATIE str. 21

DÍLČÍ KVALIFIKACE I ZAHRANIČNÍM ŽÁKŮM

Mexičané se naučili v Jeseníku dělat flačenku a jitrnice

Až z mexického státu Nuevo Leone přijela do SOU potravinářského Jeseník skupina zájemců o zvládnutí tajemství výroby tradičních českých masných výrobků, pečiva i cukrářských specialit. Pod dohledem zástupců ministerstva zemědělství absolvovali předepsané praktické zkoušky.

Jedinečný vzdělávací projekt

Dílčí odborné kvalifikace se u nás teprve rozbíhají a o to zajímavější je skutečnost, že v Jeseníku se jich podařilo realizovat 34, a to ještě na mezinárodní úrovni. Pod dohledem představitelů ministerstva zemědělství a ministerstva školství zde složila zkoušky skupina Mexičanů.

V Načově hledáčku

Způsobil to všechno vlastně Ignacio Fuentes Alanis zvaný Načo, jeden z emisarů velkého komplexu odborných škol Conalep, konkrétně z pobočky v Santiagu. Asi víc majitel

Vedoucí skupiny „Načo“ se uměl ohánět nejen v kuchyni, ale i v masné výrobně

restaurace, než učitel odborného výcviku, který při svých několika návštěvách v Česku usilovně hledal příležitost něco se přiučit. Když se seznámil s organizací a mimořádně dobrými podmínkami odborné přípravy na Středním odborném učilišti potravinářském v Jeseníku, zavrhl pobyty na středních školách i práce v přímořských letoviscích v Řecku. Nová masná výroba, cukrárna a pekárenská výroba potravinářského učiliště se stala bezmála na tři měsíce domovem mladých Mexičanů. Nebylo to lehké – jazyková bariéra, jiné kulturní a sociální návyky, odloučení od domova. Kde nestačila angličtina nebo němčina, nastoupila posunková řeč. Cílem bylo naučit se, jak to v tom Česku vlastně dělají, a uplatnit to doma v Mexiku.

Gastronomická exhibice partnerských škol

Hostitelé měli popravdě nejdřív trochu nahnáno. Jednak z pověstného lehkovážného „maňana“, netušili také, jak jsou na tom naši partneři se vztahem k tabáku a drogám, strašákem byla i šířící se mexická chřipka. Všechny obavy se rozplynuly hned v prvních dnech. Zpod bílých pracovních čepic zpravidla nejdřív zazářil stejně bělostný přátelský úsměv a téměř hmatatelná byla snaha všechno co nejdříve pochopit a všemu se naučit. Mexičané bezezbytku převzali režim našich žáků. Dokázali se vypořádat s nezvykle brzkým ranním vstáváním, se ctí zvládli i naše, pro ně téměř nepochopitelné puntičkářství v dodržování přesného času. Snad jen jídlo bylo až moc velkým šokem. Proto spolu se školními kuchaři Mexičané přivítali, že o víkendech dostali suroviny a chystali si jídlo po svém.

Na žádné významnější školní nebo mimoškolní akci nesměli chybět. Školní barmanská soutěž, turnaj v kopané, výlet s polskou partnerskou školou z Opole. Tehdy se Poláci zajímali o to, jak Mexičanům v Čechách chutná a co se tak vaří v Mexiku. Slovo dalo slovo a domluvila se gastronomická exhibice partnerských škol v Opoli, kde se ve třech smíšených týmech učil kuchařský potěr připravovat typická jídla těchto tří národních kuchyní.

Přes nezanedbatelnou finanční podporu Olomouckého kraje nebylo sice dost prostředků na splnění všech přání a představ, ale řada pracovníků školy přišla se zajímavými nabídkami, jak obohatit pobyt mexických partnerů u nás. Absolvovali řadu exkurzí, společenských, kulturních a sportovních akcí nebo jen prostých přátelských návštěv.

Mým koníčkem je práce

Bylo pochopitelné, že pobyt Mexičanů nezůstal utajen před sdělovacími prostředky. Hostitelé si nakonec také přihráli svou polívčičku. Bezplatná reklama v dobách, kdy ostatní školy pracně rozhazovaly své sítě přišla vhod. Veřejnoprávní televize, Český rozhlas, Nova, polská regionální televize a rozhlas, regionální noviny. Všechna média dávala k dobrému, jak to Mexičané váli u plničky jitrnic nebo

pekařské či cukrářské pece. Pro nás neuvěřitelná, ale o to víc vypovídající byla odpověď mexického mladíka Ulise Hectora Cantu de la Rosy na otázku televizního zpravodaje, jaké jsou jeho koníčky.

„Mým koníčkem je práce,“ odpověděl vážně Ulises i napodruhé udivenému novináři, který se domníval, že mládenec s postavou zápasníka otázce nerozuměl. Ulises si zvolil práci v masné výrobě, absolvoval barmanskou přípravu na školní koktejlovou soutěž, zúčastnil se barmanské soutěže Jesenický lázeňský pohár a nevynechal ani jeden fotbal nebo diskotéku. Pro mladé Mexičany to totiž vůbec nebyl pouhý výlet někam do exotické Evropy. Byli vděční za každou akci, ale hlavně sem přijeli něčemu se naučit. Sami si vybrali v kterém oboru a v jejich přístupu byl znatelný zájem všechno zvládnout tak, aby to mohli doma použít.

Excelentní při zkouškách

Těžiště závěrečných zkoušek bylo položeno na zvládnutí praktických dovedností a technologických postupů. Zkoušelo se bourání a vykostování vepřového, výroba tlačenky, jitrnic a klobás, pečení chleba, koláčů a pečiva, výroba dortů a zákusků. Manuální zručnost a celkový rozsah zvládnutých technologických postupů u mladých Mexičanů chválili jak zástupci ministerstva zemědělství, kteří nad průběhem zkoušek dohlíželi, tak i autorizovaní zkoušející učitelé odborného výcviku. Na slavnostní česko-mexickou

Certifikáty předávala ředitelka SOU potravinářského v Jeseníku PhDr. Silvie Pernicová společně s členkou rady Olomouckého kraje Mgr. Evou Pavličíkovou

večeři, na které bylo předáno celkem 34 certifikátů o absolvování dílčích závěrečných zkoušek z rukou členky Rady Olomouckého kraje Mgr. Evy Pavličíkové a ředitelky školy PhDr. Silvie Pernicové, přišli poblahopřát absolventům vedle učitelů i kolegové spolužáci. To, že navázaná přátelství byla neformální, bylo zcela zjevné.

Jedinečný experiment se podařil a když se ještě vyladí některé nedostatky, je tato forma vzdělávání určitě životaschopná.

Mgr. Jiří Krutíl
SOU potravinářské Jeseník

STÁŽEMI K SEBEPOZNÁNÍ

Stěžejní součástí filozofie Střední odborné školy a Středního odborného učiliště Horky nad Jizerou je pravidelné konání zahraničních stáží pro žáky všech oborů (zpočátku formou jednorázových pobytů, recipročních výměn s ubytováním v rodinách až po česko-německé projekty Tandem). Touto činností se škola zabývá již 15 let.

Do současné doby již na zkušenou do sedmi zemí Evropy vycestovalo přes tisíc žáků. V tomto školním roce škola dovršila první desetiletí konání zahraničních stáží v rámci projektů EU Leonardo da Vinci a za tuto dobu obdržela v r. 2005 v Oslo „Evropskou cenu kvality“ a čtyři národní „Pečeti kvality“. K desátému jubileu škola uspořádala při tzv. „Evropském dnu“ setkání všech svých zahraničních partnerů, stážistů – současných žáků i absolventů školy, kterým stáže pomohly při úspěšném startu do pracovního života.

Stáže přispívají k vyšší samostatnosti žáků a k získání jejich sebedůvěry. Dávají příležitost i žákům slabším a problémovým, což se projevuje jako výrazná pozitivní motivace

k lepším výsledkům ve studiu a chování. Žáci získávají kvalitativně vyšší odborné dovednosti a zkušenosti (v odbornostech: národní gastronomie, regionální cestovní ruch a ve využití vlastní zemědělské produkce v rámci agroturistiky), získávají schopnost pracovat v týmu, řešit problémy, ochotu nést zodpovědnost a nabudou lepší komunikativnost v cizím jazyce.

Vybírání účastníků stáží je dlouhodobý, zkušenostmi prověřený proces, který začíná již po návratu absolventů předchozích stáží. Tito pravidelně prezentují průběh a výsledky uplynulé stáže spolu s bohatou fotodokumentací ostatním spolužákům v jednotlivých třídách školy a odpovídají na

všechny jejich otázky. Informace o stážích jsou na nástěnkách, ve vitrinách, v některých třídách, ve školním časopisu SOUHRA a na webových stránkách školy.

Prvotním kritériem výběru je aktivní zájem žáka o účast na stáži a jeho přístup k sebevzdělávání. Ten je vyjádřen pravidelnou docházkou do školy (žák s neomluvenou absencí se nemůže stáže zúčastnit) a jeho přístupem ke studiu a k školním akcím.

Důležitým kritériem je též fyzická a psychická způsobilost pro absolvování stáže, společenské chování a vystupování žáka na veřejnosti. Studijní výsledky jsou kritériem pomocným. Je tedy možné zařadit i žáky studijně slabší s výbornými výsledky při praktickém vyučování a tím je vhodně motivovat pro další vzdělávání. K výběru se vyjadřují učitelé teorie, praxe, třídní učitelé a učitelé cizích jazyků. Po absolvování jazykové, kulturní a pedagogické přípravy se konají též motivační pohovory v příslušném jazyce, prokazující schopnost komunikovat jazykem dané země. Konečné zařazení do stáží vybírá realizační tým pedagogů školy pro konkrétní stát.

Zahraniční stáže a příprava na ně jsou v době tvorby a realizace školních vzdělávacích programů, neefektivnější cestou, jak přejít od stále kritizovaného encyklopedického učení k získávání reálných rozhodujících předpokladů pro úspěšný profesní a osobní život.

Organizace stáží v neposlední řadě vyžaduje týmovou spolupráci pracovníků školy a žáků. Díky zahraničním stážím je škola se svými spolupracovníky nucena maximálně se otevřít spolupráci se všemi sociálními partnery a budoucími zaměstnavateli jejich absolventů a neustále prohlubovat navázané partnerské vztahy v zahraničí.

O tom, že jsou zahraniční stáže pro žáky nesporným přínosem, svědčí některé jejich výpovědi: „*Tady teprve člověk zjistí, jak je důležité umět cizí jazyky a kolik se toho ještě musí naučit. Ve škole se učím spíš pro známky, ale praxe je úplně jiná*“ (žákyně učebního oboru Kuchařka – servírka v bavorském Weiden). „*V našem hotelu jsme obdivovali pracovní nasazení všech zaměstnanců, jejich přívětivost, ochotu komunikovat s klienty, obsluhovat je a zajistit jim komfort a co největší pohodlí*“ (studentka Služeb cestovního ruchu o stáži v Itálii).

Zahraniční partneři kladně oceňují na stážistech z horecké školy především pracovní nasazení, skromnost, odbornost, vděčnost a slušné vystupování. Dokazuje to i fakt, že řada z nich dostává pozvání na prázdninové brigády do „svých“ podniků v cizině.

Ukázky projektů

Projekt „**Za zkušenostmi pro rozvoj regionálního cestovního ruchu**“ měl za hlavní cíl umožnit žákům školy v rámci počátečního odborného vzdělání umožnit získat nové vědomosti, dovednosti a zkušenosti v zahraničí.

Stáží se zúčastnilo třicet žáků všech učebních oborů naší školy, tj. Služby cestovního ruchu, Cukrář, Provoz služeb a Zemědělec. V Rakousku stáž proběhla od 23. 9. do 13. 10. 2007 u pěti podnikatelů v zemědělských farmách se zaměřením na vinařství a agroturistiku a v restauracích a penzionech pod koordinací městského úřadu v Furth bei Götting v SRN od 30. 9. do 20. 10. 2007 na pěti smluvních pracovištích gastronomických provozů Berufsschule ve Wiesau a v Itálii od 13. 9. do 4. 10. 2008 v pěti restauracích a hotelech – smluvních pracovištích partnerské školy Istituto Professionale di Stato. Byly voleny přijímající organizace, které mají dlouholeté zkušenosti ve své odbornosti a jejich pracovníci měli zájem své zkušenosti předat našim žákům. Ti by tyto zkušenosti v tuzemských podmínkách nezískali.

Stáží se zúčastnili i žáci s vývojovými, vzdělávacími a výchovnými poruchami, žáci ze sociálně znevýhodněného prostředí a bez zkušeností s cestováním. Cílem jejich zapojení byla též přirozená integrace, pozitivní motivace k lepším výsledkům a uplatnění na trhu práce. Výběr žáků proběhl zejména podle jejich aktivního zájmu a pochopení účasti na stáži jako integrální součásti svého sebevzdělávání. Účastníci stáží byli ubytováni a stravováni v rodinách podnikatelů, v ubytovně, v penzionech a hotelech. Přípravu, realizaci projektu a jeho diseminaci zabezpečoval řídicí a realizační tým podle pracovního plánu.

Cíl projektu stáží – zlepšit dovednosti a kompetence žáků – byl splněn. Stáže prohloubily odborné a jazykové dovednosti, rozvinuly u žáků samostatnost, ale zároveň i týmovou spolupráci, sebedůvěru, adaptabilitu a zájem o sebevzdělávání. Pozornost byla rovněž věnována volnočasovým aktivitám, proto stáže pomohly i při výchově problémových žáků učebních oborů a v prevenci proti negativním jevům u mládeže. Pro žáky s výchovnými a vzdělávacími problémy byla stáž významnou pozitivní motivací k dosahování lepších výsledků pro uplatnění na trhu práce i v ostatním životě. Díky zahraničním stážím našla řada absolventů školy zajímavá pracovní uplatnění i v zahraničí.

Na základě poznatků z partnerských škol, sociálních a hospodářských partnerů byly získány náměty pro školní vzdělávací program obou škol a pro jejich dlouhodobou koncepci rozvoje, zejména pro nový studijní obor Služby cestovního ruchu se zaměřením na agroturistiku.

Průběžná i konečná evaluace byla využita v rozvoji výchovně vzdělávací práce s žáky (též se zaměřením na žáky problémové), dále při tvorbě vzdělávacích programů zejména pro oblast cestovního ruchu na venkově (včetně vzdělávání dospělých – Regionální školy rozvoje venkova při SOŠ a SOU Horky nad Jizerou).

V rámci diseminace jsme poskytli zkušenosti získané dlouhodobým organizováním zahraničních stáží i dalším školám a organizacím. Projekt rozvinul partnerství mezi odbornými školami, podnikateli a veřejnoprávními subjekty čtyř zemí EU. Toto partnerství napomohlo i rozvoji osobních a pracovních vztahů mezi žáky a partnery vysílající a přijímající země.

Významným aspektem splněných cílů stáží byla pozitivní změna v chování, v přístupu k svému vzdělávání, v rozvoji sebedůvěry a adaptability stážistů. Stáž přispěla k vyšší samostatnosti žáků, ale zároveň k týmové spolupráci. Dát příležitost i žákům slabším a problémovým účastnit se na stáži se opět projevilo jako výrazná pozitivní motivace k lepším výsledkům ve studiu a chování.

Projekt „Evropa – šance pro všechny“ přispěl žákům SOŠ a SOU Horky nad Jizerou a partnerské školy SOŠ a SOU Praha-Čakovice k získání nových dovedností a zkušeností při zahraniční stáži. Stáží do čtyř evropských zemí se zúčastnilo třicet žáků z oborů Cukrář, Kuchař – číšník, Provoz služeb, Zemědělec a Služby cestovního ruchu. Stáž v Rakousku (21. 9. – 11. 10. 2008) se uskutečnila

pro osm žáků u čtyř podnikatelů v zemědělských farmách se zaměřením na agroturistiku a vinařství, v restauraci a penzionu pod koordinací městského úřadu Furth bei Götting. Zimní stáž (27. 12. 2008 – 20. 1. 2009) pro deset žáků proběhla ve Vysokých Tatrách v Hotelu FIS ve Štrbském Plese. Stáž v SRN byla realizována pro osm žáků od 13. 5. do 2. 6. 2009 v Berufsschule Wiesau a v druhém a třetím týdnu v hotelích a restauracích ve Weiden a stáž v Itálii pro šest žáků (5.–25. 9. 2009) v šesti restauracích a hotelích – smluvních pracovištích partnerské školy IPSSARCT Panzini v Senigallii.

Výběr žáků proběhl podle stanovených kritérií. Hlavním předpokladem byl aktivní zájem o stáž. Byla podpořena účast žáků s poruchami učení či chování, žáků sociálně slabých rodin a žáků bez zkušeností s cestováním do zahraničí. Žáci vykonávali stáž v pracovních týmech přijímajících organizací podnikajících v oboru, který žáci studují. Pracovníci těchto firem projevili vesměs velkou ochotu ke spolupráci, své zkušenosti stážistům předávali a napomáhali jim i při překonávání obtíží.

Evaluace byla zaměřena na využití pro změny formy a metody práce, které škola začíná uplatňovat v souvislosti se zavedením nových školních vzdělávacích programů od 1. 9. 2009. Zkušenosti z projektu budou šířeny i v rámci společného projektu OPVK Cesta k modernímu vzdělávání dalším zapojeným odborným učilištím.

Eva Moravová
koordinátorka zahraničních stáží

PYRAMÍDA ZDRAVEJ VÝŽIVY

Zdravý životný štýl je v súčasnosti predmetom diskusií riadiacich orgánov a záujmu odborníkov z dôvodu zhoršujúceho sa zdravotného stavu obyvateľstva. Zhoršený zdravotný stav sa týka všetkých krajín, vyspelých i menej vyspelých, len sa prejavuje inými ochoreniami. Medzi najrozšírenejšie z nich patrí cukrovka, srdcovo-cievne ochorenia a obezita. Zároveň sa znižuje reprodukčná schopnosť človeka, pribúdajú ochorenia pohybového aparátu, alergie a celkové zníženie fyzickej zdatnosti u detí a mládeže. Pohyb ako základný prvok, ktorý podporuje pevnosť kostí, obranyschopnosť organizmu, fyzickú zdatnosť a duševnú rovnováhu nám chýba asi najviac.

Teoretické šírenie poznatkov o výžive je v dobe informatiky neobmedzené. Väčšina z nás, dospelých i mládeže pozná základné princípy výživy, ale neriadi sa nimi. Dôvodom je i neustály tlak výrobcov potravín, ktorí do povedomia verejnosti pretláčajú práve zdraviu menej prospešné výrobky. V neposlednom rade sú to aj módné trendy a snaha vyzerat čo najlepšie, čo núti ľudí správať sa proti svojim inštinktom a prirodzenosti. Sme pod tlakom a každý z nás, vedome alebo podvedome, sa za každú cenu snaží priblížiť k nejakému umelo vytvorenému ideálu. Možno si povieť, že o výžive sa

hovorí neustále to isté, to, čo už všetci vieme, ale len niektorí z nás si uvedomujú aké katastrofálne dopady má zlý zdravotný stav na celú našu spoločnosť. Zhoršený zdravotný stav človeka vplyva na jeho výkonnosť v práci a škole, znižuje duševnú pohodu človeka a predovšetkým zvyšuje náklady na zdravotnú starostlivosť. Náklady na zdravotnú starostlivosť rastú, je možné, že v budúcnosti bude bežná starostlivosť o naše zdravie taká drahá, že k niektorým lekárom, liekom a vyšetreniam nebudú mať prístup nižšie sociálne vrstvy obyvateľstva, pretože si to nebudú môcť dovoliť. Zhoršujúci sa

zdravotný stav človeka ovplyvňuje genetický základ pre ďalšie generácie ľudí, zhoršuje reprodukčnú schopnosť človeka. Zhoršujúci sa zdravotný stav človeka vyžaduje čím ďalej tým vyššiu produkciu liekov, tie nepriamo ohrozujú životné prostredie, pretože rezíduá (zvyšky) sa dostávajú do potravinového reťazca a nepriaznivo ovplyvňujú prostredie, v ktorom žijeme.

Od našich nadriadených, učiteľov, lekárov, vedcov a nadšencov očakávame, že túto situáciu zmenia za nás. Dôležité je, aby sme mali snahu prispieť k zlepšeniu tejto situácie aj my sami. Pripomeňme si preto znova zásady optimálnej skladby stravy prostredníctvom potravinovej pyramídy.

Model správnej výživy – potravinová pyramída

Potraviny, ich správny výber a frekvencia konzumácie a pohyb sú jedným z hlavných faktorov prevencie vzniku civilizačných ochorení. Pri orientácii optimálneho výberu potravín sú nápomocné grafické pomôcky, ktoré znázorňujú proporcionálne zastúpenie jednotlivých potravín v strave – pyramída, dúha, tanier a pod.

Už niekoľko rokov sa považuje za optimálnu potravinovú pyramídu, ktorá sa opiera o hodnoty tzv. **glykemického indexu** potravín. Každá potravina, ktorá obsahuje sacharidy, ovplyvňuje množstvo glukózy v krvi. Sacharidy predstavujú rôznorodú skupinu látok, a preto ich vplyv na obsah glukózy v krvi je rôzny. Čím je hladina glukózy v krvi po skončení potraviny vyššia, tým je potravina umiestnená na vyššie poschodie v pyramíde, t. z. že sa jej konzumácia odporúča v menšom množstve a menej frekventovane. Vo všeobecnosti základom je strava bohatá na zeleninu a rastlinné oleje tzv. stredozemská strava (talianska, grécka kuchyňa).

Jej základňu tvorí **každodenný aktívny pohyb** primeraný veku a **kontrola hmotnosti** (energetický príjem/výdaj). Skúste prehodnotiť svoj vzťah ku fyzickým aktivitám a odpovedať si na otázky, prečo k nim máte negatívny vzťah. Je dôležité uvedomiť si, že fyzická aktivita nemusí byť extrémna a dá sa nahradiť bežnými aktivitami, ktoré by sme mohli vykonávať bežne, len sa im z dôvodu pohodlnosti vyhýbame. Medzi nenáročnú fyzickú aktivitu patrí napr.: 20 minútová prechádzka so psom, domáce práce ako je vysávanie, žehlenie, plávanie a i. Veľakrát nás pri realizovaní pohybovej aktivity môžu podporiť priatelia, s ktorými môžeme spoločne navštíviť plaváreň, klzisko, ísť na diskotéku, korčuľovať sa alebo bicyklovať. Alternatívnou náhradou môže byť i malá zmena sedavej činnosti na aktívnejšiu formu napr. výstup po schodoch namiesto výťahu, pešia cesta do školy namiesto odvoz auta alebo státie v autobuse namiesto sedenia. Samozrejme, že optimálna fyzická akti-

vita by mala pravidelná a aktívna, napr. beh, aeróbne cvičenie, turistika a pod., avšak akýkoľvek pohyb nad rámec bežných činností je zdraviu prospešný.

Potravinová pyramída – model správnej výživy

V **PRVEJ ČASTI** potravinového bloku pyramídy sa nachádzajú **celozrnné potraviny** – celozrnný chlieb, pečivo a cestoviny, ovsené vločky, nelúpaná ryža (natural) a **rastlinné oleje** – olivový, sójový, repkový, slnečnicový, kukuričný a oleje z iných rastlín. Tu je potrebné si uvedomiť, že nie všetky tmavo vyzerajúce obilninové výrobky sú celozrnné, ale môže ísť len prifarbenie výrobku karamelom. Frekvencia ich konzumácie by mala byť 5 až 9 porcií denne. Do tejto kategórie patria i dnes obľúbené extrudované výrobky a celozrnné polotovary na prípravu kaše. Veľmi dôležité je uvedomiť si, že často rôzne sladené a ochutené raňajkové cereálie obsahujú nadmerné množstvo cukru, čo znižuje ich celozrnnú kvalitu, preto je potrebné dbať na správny výber týchto výrobkov a uprednostňovať tie, ktoré nie sú prisládzané. Rastlinné oleje majú priaznivé antiaterosklerotické vlastnosti, čo vyplýva z vysokého obsahu mono a polynenasýtených mastných kyselín. Predpokladá sa ich použitie v studenej kuchyni (pridávanie do šalátov a iných jedál) ako aj konzumácia olejnatých celých plodov resp. semien, nie však ich použitie pri vysokých teplotách pri vyprážaní a fritovaní. Semená by sa mali konzumovať bez úpravy, čiže nepražené a nesolené. Ľudia s nadhmotnosťou a obezitou by mali zohľadňovať vysokú energetickú hodnotu olejov a tomu prispôbiť konzumované množstvo.

Veľkosť 1 porcie môžeme prirovnáť k množstvu potravy, ktoré sa konzumentovi vojde do dlane. Z toho logický vyplýva, že veľkosť porcie detí sa líši od porcie dospelého človeka. Hoci sa odporúčania konzumovaných porcií viažu na obdobie jedného dňa, proporcionálne sa dajú premietnuť aj do dlhšieho časového obdobia, ktoré nám umožní reálnejšie kombinovať jednotlivé potraviny resp. komodity.

DRUHÝ STUPEŇ pyramídy tvorí **zelenina a ovocie** (2 až 3 porcie denne), ale s jednoznačnou preferenciou zeleniny (neobmedzené množstvo) a **TRETIU ČASŤ** predstavujú **strukoviny a orechy** (1 až 3 porcie denne). Pri konzumácii zeleniny uprednostňujeme surovú formu (zeleninové šaláty bez majonézy, zeleninové oblohy ku hlavným pokrmom, či na raňajky), ale za porciu sa považuje i zelenina, ktorú konzumujeme prostredníctvom hotových pokrmov ako napr. v polievke, prívarku, rizote a pod. Ovocie v surovom stave je na Slovensku dostupné, no napriek tomu jeho spotreba je veľmi nízka. Odporúča sa konzumovať najmä ovocie, ktoré je pestované v našom podnebnom pásme. Tropické ovocie má tiež významné postavenie v našom jedálničku. Pri orechoch je potrebné tiež zohľadniť ich vysokú energetickú hodnotu.

V **ĎALŠEJ ČASTI** pyramídy sa nachádzajú **ryby, hydina a vajčka** (0 až 2 porcie), ktoré popri strukovinách majú zabezpečiť dostatočný príjem bielkovín. V súčasnosti sa predpokladá, že príjem jedného vajca denne neznamená zvýšenie rizika kardiovaskulárnych chorôb (okrem diabetikov). Vyšší obsah cholesterolu vo vaječnom žĺtku je totiž vyvážený inými výživovými pozitívami. Konzumácia rýb je na Slovensku žalostne nízka, keďže najmä čerstvé výrobky tejto komodity sú dosť drahé. Napriek tomu je možné vždy nájsť vhodné zdroje v podobe mrazených výrobkov a rybích konzerv.

PIATU ČASŤ pyramídy tvorí **mlieko a mliečne výrobky** (1 až 2 porcie denne). Ich konzumácia je pre dospelávajúcu generáciu nevyhnutná, ale z hľadiska kardiovaskulárnej prevencie je potrebné naďalej uprednostňovať produkty s nízkym obsahom tuku.

V **NAJVYŠŠEJ ČASTI** pyramídy sa nachádzajú potraviny, ktorých konzumácia má byť najstriedmejšia. Je to nielen **cukor a jeho výrobky** (sladkosti), **červené mäso** (hovädzie, bravčové, zverina), **maslo**, ale aj **lúpaná ryža, zemiaky, biely chlieb, biele pečivo a cestoviny z bielej múky**. Pri cestovinách je menej dôležité, či sú bezvaječné alebo obsahujú vaječný žĺtok, dôležitejšie je, aby boli z celozrnných múky. Komplexné sacharidy obsahujú dlhé reťazce glukó-

zy a fruktózy. Ak sa v procese rafinácie odstráni z obilnínových zŕn obalové vrstvy, v ktorých je najviac vlákniny, vitamínov a minerálnych látok, zostane iba škrob. Po jeho strávení v čreve vznikajú jednoduché cukry, ktoré sa ľahko vstrebaajú a vyvolajú rýchly a veľký nárast hladiny glukózy v krvi a následné vyplavenie inzulínu. Tento jav charakterizuje už spomínaný glykemický index. Pri chronickom opakovaní tohto procesu vzniká tzv. **inzulínová rezistencia** spojená s brušnou obezitou, poklesom tzv. „dobrého“ cholesterolu (HDL – high density lipoproteins), vzostupom triacylglycerolov, vzostupom krvného tlaku, čo neskôr vedie k cukrovke. Tento proces má neblahý vplyv na stav kardiovaskulárneho systému, urýchľuje vývoj aterosklerózy.

Napriek odporúčaniam sa niekedy nevyhneme konzumácii menej odporúčaných potravín. V tom prípade je vhodné nahradiť tradičné výrobky inými, s pozitívnejším prínosom pre organizmus. Alternatívne náhrady sladkostí: strúhaná mrkva s jablkom, medom a orechmi, vysokokvalitná horká čokoláda, sušené ovocie (v malom množstve), ovocné šaláty; alternatívne náhrady slaných pochúťok: slnečnicové alebo tekvicové semienka, rôzne druhy nepražených orechov (v malom množstve). Okrem toho je dobré siahnuť i po menej známych a konzumovaných výrobkoch, ktoré nám spestria často monotónny jedálniček. Medzi prospešné potraviny, na ktoré často zabúdame a ktoré by mali byť zastúpené v jedálničku v rámci rozmanitosti stravy patrí: cigória nápoj pripravený na báze vody alebo mlieka, celozrnné mliečne kaše, cícér, krúpy, bezkvasový chlieb (maces), arašidový krém a i.

Pitný režim

Na pitný režim je potrebné zamerať pozornosť najmä počas vyučovania, pri veľkej fyzickej námahe a vysokých horúčavách. Najväčší podiel na pitnom režime by mala tvoriť pitná voda, potom balené pramenité a minerálne vody s nízkym obsahom CO_2 (polo sytené a nesýtené), riedené 100 % džúsy a nesladené čaje. Pri kúpe ovocných štiav je potrebné uprednostniť neprisládzané 100 % nápoje, druhy minerálnych vôd je potrebné obmieňať a v niektorých prípadoch vyššie mineralizované vody riediť vodou.

Takto zostavená pyramída je určená zdravej populácii. Jedinci trpiaci civilizačnými ochoreniami by mali konzultovať svoj jedálniček s ošetrovateľom aj napriek vyššie spomenutým odporúčaniam. Pri výbere potravín a pokrmov netreba zabúdať na pestrosť stravy, ktorou si zabezpečíme prísun všetkých potrebných živín do organizmu.

Ing. Janka Porubská, Ing. Eva Kováčiková
Potravínová banka dát VÚP, Bratislava

AKREDITACE PORADCŮ V ROCE 2009

Ústav zemědělské ekonomiky a informací je Ministerstvem zemědělství pověřen akreditací poradců a jejich vedením v registru poradců MZe. Aby mohl zemědělec nebo lesník čerpat dotace na poradenské služby, musí být jeho poradce akreditován a veden v registru poradců MZe.

Dne 6. 2. 2009 vyhlásilo Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Ústavem zemědělské ekonomiky a informací již v pořadí 7. kolo akreditačního řízení pro privátní poradce. Akreditace byla zaměřena na oblast zemědělství a lesnictví. Příjem přihlášek pro jednotlivé oblasti probíhal od 6. do 27. 2. 2009. Celkem se přihlásilo 42 zájemců, z toho bylo 32 přihlášek z oblasti zemědělství a 10 z oblasti lesnictví. Každý uchazeč o akreditaci musí doložit doklad o vzdělání a praxi. Středoškoláci musí doložit poradenskou praxi v trvání 4 let, vysokoškoláci v trvání 3 let. Od roku 2009 mají uchazeči, kteří nemají poradenskou praxi, možnost doložit pouze výrobní praxi ve stejné délce. Poradenskou praxi pak absolvují v rámci akreditačního řízení. Celkem do akreditačního řízení bylo přijato 38 uchazečů. Z toho 6 poradců z oblasti zemědělství doložilo výrobní praxi. Ostatní splňovali poradenskou praxi.

Přijatí účastníci absolvovali přípravný kurz, který byl rozdělen na 4 dvoudenní části. Dva kurzy byly věnovány problematice cross compliance (zákonné požadavky na hospodaření dle 19 směrnic a GAEC), environmentální opatření v zemědělství a v lesnictví, NATURA 2000 a opatření Programu rozvoje venkova na období 2007–2013. Poradci byli seznámeni s požadavky na akreditační projekt a byla jim předána metodika zpracování projektu včetně osnovy. Třetí kurz byl věnován bezpečnosti a ochraně zdraví při práci na základě předpisů ES. Všechny 3 kurzy měli společně i zvláštní části podle jednotlivých oblastí akreditace (zemědělství, lesnictví). Čtvrtý kurz byl nepovinný a zabýval se komunikačními a prezentačními dovednostmi. Prezentace z kurzů byly zveřejněny v registrované části webu www.agroporadenstvi.cz. Současně byly poradcům k dispozici e-learningové kurzy pro samostudium.

V průběhu měsíce června uchazeči s výrobní praxí absolvovali poradenskou praxi v rámci akreditační přípravy. Poradci byli rozděleni podle místa bydliště do dvou skupin. Každá skupina navštívila jeden zemědělský podnik, ve kterém si budoucí poradci vyzkoušeli, jak probíhá poradenství v praxi pod vedením metodika ÚZEI. Praxe trvala 3 dny a zahrnovala seznámení s podnikem, návrhy poradenských doporučení a jejich prezentaci před vedením zemědělského podniku.

Dne 23. 6. 2009 proběhly v Benešově u Prahy zkušební testy pro obě oblasti akreditace. Psaly se 2 testy: všeobecný (30 otázek) a BOZP (20 otázek). Požadavek úspěšnosti

v testech byl stanoven na 75 %. U testů neuspěli 3 poradci. Opravný termín testů proběhl 23. 7. 2009 v ÚZEI Praha, zúčastnili se ho 4 poradci (z toho 1 se v termínu nedostavil a 3 neuspěli v řádném termínu). Na opravném termínu uspěli všichni.

Po prvním přípravném kurzu měli poradci za úkol navrhnout dvě témata svého akreditačního projektu, ze kterých jim bylo jedno schváleno. Téma muselo odpovídat oblastem akreditace, jenž jsou obsaženy v akreditační směrnici. Vypracované projekty poradců odevzdali dne 23. 6. 2009 na zkušebních testech.

V období července a srpna byly vypracovány oponentní posudky akreditačních projektů. Pokud oba oponenti projekt nedoporučí k obhajobě, tak je s poradcem ukončeno akreditační řízení. Stalo se tak v 1 případě u poradce z oblasti zemědělství.

Po úspěšné oponentuře následovaly obhajoby akreditačních projektů před komisí. Až ke komisi se dostalo 26 zemědělců a 9 lesníků. Všichni poradci byli před komisí úspěšní. (V řádném termínu obhajoby nebylo úspěšných 5 poradců, v opravném termínu uspěli všichni.) Počet poradců v Registru se tak po 7. kole zvýšil o 35 poradců (26 zemědělců a 9 lesníků) na celkový počet 309 poradců.

Po úspěšné obhajobě svého akreditačního projektu před komisí, podpisu Etického kodexu a čestného prohlášení o svém administrativně technickém vybavení poradci obdrželi od ministerstva certifikát s uvedením oblasti zemědělství či lesnictví a doby platnosti, která je stanovena na 3 roky ode dne složení akreditační zkoušky. Do 14 dnů od úspěšné obhajoby akreditačního projektu byli poradci zapsáni do Registru na www.agroporadenstvi.cz/registr.

Zápisem do Registru je poradce zařazen do zemědělského poradenského systému a má možnost zapojit se do poradenských programů podporovaných z veřejných zdrojů – opatření Programu rozvoje venkova: I.3.4. Využívání poradenských služeb. Poradce má možnost účastnit se finančně podporovaných vzdělávacích akcí pořádaných Správcem Registru (ÚZEI) a mít tak přístup k informacím resortu, nezbytných pro plnění úkolů poradce vedeného v Registru MZe.

Ing. Luboš Blažek, ÚZEI Praha

JEŠTĚ JE ČAS NA ZLEPŠENÍ!

Nejenom v lesnickém školství

V mém příspěvku chci upozornit na některé sice obecně známé, ale nekomentované poznatky ze současného školství, kde je nutné dosáhnout zlepšení, než dojde k totální destrukci celého školského systému.

Stav ve společnosti nelze omluvit ani tím, že krátké období minulosti poznamenalo zběsilé tempo střídání ministrů školství (od r. 1989 se vystříдалo 12 ministrů, stejně tak jako v nedávné minulosti došlo k vystřídání nových generálních ředitelů v lesnictví). Jaký dopad to znamená pro naše lesy a pro naše lesnické mládí může posoudit každý sám. Stejnou odpovědnost jakou mají politici mají i učitelé za celý další vývoj společnosti a celoživotní perspektivy jednotlivce. Učitelé musí mít pocit, že se o nich ví, a to nejen z hlediska posuzování platů, a musí se sami postarat o vyšší prestiž své učitelské profese.

Poznatky ze Švédska

Ve Švédsku je v lesnictví silně decentralizované, vláda prostřednictvím ministerstva školství určuje základní pravidla – tzv. národní kurikulum. Dále je zřizována Národní agentura pro vzdělávání, což je ústřední administrativní úřad pro celou oblast školství. Agentura monitoruje a hodnotí jednotlivé školské systémy, dohlíží na rozvoj jednotlivých škol. Jsou připravovány školicí programy pro ředitele škol i programy pro další vzdělávání učitelů a pracovníků školních polesí. Studenti na lesnických školách (středních i vysokých) neplatí školné, musí však mít dosaženo určitého počtu bodů za prospěch, jinak nemají nárok na např. půjčku na bydlení atd.

Ve Švédsku neexistují soukromé lesnické školy, ani školy, kde by se za vzdělání platilo. Tzv. privátní školy představují nezávislé školy, které se rozlišují podle bohatšího programu výuky. Školy nejsou příliš vázány osnovami, navíc studenti mají často i svůj vlastní učební plán, na kterém se podílejí i vhodní odborně zdatní učitelé, kteří jsou často z provozu a nemusí být pedagogicky vzděláni.

Co navrhujeme urychleně zlepšit v českém lesnickém školství

Učňovské školství

Stav učňovského lesnického školství je dlouhodobě alarmující. Zatímco strategické dokumenty EU učňovské školství podporují, české koncepční dokumenty jsou ve stadiu útlumu. V současnosti vedle demografického úbytku žáků

a nezájmu žáků o řadu učňovských oborů se projevuje především chybějící motivace, nedostatečně propracovaná státní politika s dlouhodobým posilováním teoretického všeobecného vzdělání na úkor odborných praxí a nevyvážené odborné profesní vzdělávání.

Trvale jsou přijímáni žáci s nízkými předpoklady k dalšímu vzdělávání do maturitních oborů případně i k dalšímu pokračování ke studiu na vysoké škole, což vychází z požadavku naplňovat kapacity škol a z důsledného normativního financování na těchto školách. Ztráta prestiže a chybějící motivace absolventů po ukončení studia na učňovské škole je všeobecně známým jevem.

Pro zlepšení současného stavu doporučuji:

1. Zatraktivnit lesnické učební obory a současně je prezentovat žákům a zejména rodičům.
2. Posílit dlouhodobé záměry pozice učňovského školství ve vztahu k jednotlivým záměrům v krajích.
3. Vytvořit zlepšení pracovních a sociálních podmínek v oblasti oborových stipendií a preferovat obory s vyšší společenskou poptávkou.
4. Ve spolupráci státu a lesních podniků zajistit funkční nástroje k finanční stipulaci, např. zlepšení daňové zvýhodnění z Fondu pro zaměstnanost atd.
5. Podporovat kontinuální spolupráci mezi školami, zaměstnavatelskými podniky a dalším subjekty působícími na trhu práce.
6. Umožnit další vzdělávání a praktické seznámení se s novými možnostmi v oblasti pracovních technologií. Odborné vzdělávání a odborná praxe musí trvale odpovídat požadavkům současného trhu práce.

Zajistit alespoň některé požadavky by rozhodně vedlo k efektivnímu zlepšení současného stavu učňovského školství v lesnictví, ale i v jiných příbuzných oborech.

Střední vzdělání s maturitou

Jaký bude důsledek podání tří přihlášek, které umožňuje novela školského zákona, bylo napsáno již mnoho a veřejnost zatím zůstává v bohorovném klidu. Státní maturity klepou na dveře – opravdu je vše dokonale připraveno?

Jak ovládají studenti cizí jazyky – má smysl ověřovat znalosti již na středních školách? Jak dokáží studenti zvládnout i základní odbornou terminologii? Zajišťují naše školy i lesnické základní lidské hodnoty jako je úcta, ohleduplnost, láska k bližním. Stále nám chybí propracovaný projekt výchovy k toleranci. Další problém je v tom, jak učíme studenty myslet, jak pečujeme o jejich kreativitu. Bohužel, používáním internetu dochází k nedostatečnému třídění vědomostí, neboť studenti dovedou dokonale odstraňovat gramatické chyby, ale naprosto jim chybí vlastní tvořivý přístup k vlastní kreativní činnosti. Tady už internet nestačí!

Dalším nebezpečím je odstranění jakéhokoliv memorování – počínaje násobilkou je ohrožena naše atrofie paměti a později zánik paměti vůbec. Nechceme přece produkovat zdatné lesáky s příznačnými rysy narůstající Alzheimerovy choroby, jejichž myšlení bude v budoucnu zcela nevyhovující. Dalším nebezpečím pro mladé vzdělané studenty je ambiciózní mladý učitel či učitelka. Na jedné straně odcházejí, a to často i předčasně, kvalitní učitelé s bohatými znalostmi a zkušenostmi a na druhá straně vychvalujeme dokonalé učitele, degradované na promítače kazet s tzv. předvařenými učebními hodinami.

Dobrých kantorů si musíme vážit. V dnešní společnosti se plýtvá intelektem. Nevyužití ve školství jsou zejména senioři, kteří mohou vykonat mnoho užitečného, ale kterým pro to z řad vedení škol nejsou většinou poskytnuty vhodné podmínky. Přitom přednášky na domovem mládeže, vedení exkurzí a zahraničních odborných poznávacích zájezdů, organizace odborných konferencí, sympozií, pomoc v publikování vhodných příruček apod. – možností je přehršel.

Nechci hodnotit celé naše školství, které bylo na vrcholu Evropy ještě v nedávné minulosti, a které díky řadě neuvážených zásahů svoje vedoucí místo ztratilo. Pojednal jsem úvahu ve vztahu k lesnickému studiu, i když velká většina závěrů má daleko širší platnost. Bylo by vhodné zamyslet se a od prvního vstupu do školy se zaměřit na celkový „projekt“, jak by měla naše výchova a vzdělávání do budoucna vyhlížet. Možností, ověřit si řadu změn a návrhů, je v okolí u našich sousedních států mnoho, je třeba je optimálně využít.

Stručný závěr

Musím při často negativním hodnocení podtrhnout skutečnost, že jsou samozřejmě výjimky mezi učitelskými kádry, mezi řediteli, školami i některými ministry. V mém příspěvku nehodnotím pozitiva, ale chci upozornit na některé možnosti pro zkvalitnění našeho školství. Byl bych rád, pokud by se něco podařilo zlepšit. Nemohu si také odpustit poznámku, že zrušení či potlačení odborových organizací považuji též za nedomyšlené.

Na úplný závěr opět do Švédska. Lärarförbundet (odborný svaz učitelů) vznikl sloučením dvou organizací v roce 1991 a v současnosti má 215 000 členů, z toho je 170 000 aktivních členů – učitelů. Výchova, vzdělání, platy učitelů, finanční dotace na školní pomůcky, zahraniční stáže, dotazníkové hodnotící akce v Uppsale... jsou jen slabým výčtem pozitivních opatření organizovaných odbory. To by ale vyžadovalo další článek.

Dr. Ing. Eugen Král, CSc., Trutnov

MAJÚ EURÓPSKI UČITELIA DOSTATOČNÚ ODBORNÚ PRÍPRAVU?

OECD a Európska komisia predstavila svoju novú správu s názvom „Profesijný rozvoj učiteľov: Európa v medzinárodnom porovnaní“. Dospelo sa v nej k záveru, že učitelia potrebujú účinnú spätnú väzbu o svojej práci, aby plne využili príležitosti na odbornú prípravu, ale rozmanité skúsenosti s odbornou prípravou a lepšie pracovné prostredie na školách sú takisto kľúčové pre úspešný profesijný rozvoj. Zo správy vyplýva, že takmer deväť z desiatich učiteľov sa zúčastňuje určitej formy odbornej prípravy v rámci zamestnania a vyše polovica hovorí, že by jej privítalo ešte viac. Na základe tohtoročného medzinárodného prieskumu vyučovania a vzdelávania (Teaching and Learning International Survey, TALIS), ktorý sa uskutočnil v 23 zúčastnených krajinách, správa po prvý raz poskytuje porovnateľné údaje na medzinárodnej úrovni o profesijnom rozvoji učiteľov.

Pri príležitosti predloženia správy európsky komisár pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež Maroš Šefčovič uviedol: „V Európskej únii máme vyše šesť miliónov učiteľov a ich schopnosť motivovať žiakov, aby sa vzde-

lávali, je pre budúcnosť našej spoločnosti kľúčová. Ak chceme dosiahnuť vysokokvalitné vzdelávanie, je nevyhnutné, aby sme našim učiteľom poskytli čo najlepšie príležitosti na rozvoj ich zručností, a to nielen na začiatku ich kariéry, ale

aj počas nej. Tým, že ich budeme podporovať, aby sa profesijne rozvíjali, prispievame k statusu a k zatraktívneniu tohto povolania.“

Generálny tajomník OECD Angel Gurría uviedol: „Učiteľia sú hybnou silou vzdelávania a profesijný rozvoj učiteľov je nevyhnutným prvkom pre udržanie kvality systémov vzdelávania. Z výsledkov prieskumu TALIS obsiahnutých v tejto správe vyplýva, že učiteľia sa chcú vzdelávať a neustále napredovať, ale takisto, že poskytovanie profesijného rozvoja v rámci zamestnania musí byť väčšmi zacielené na ich potreby.“

Hlavné odkazy

Hlavným zistením správy „Profesijný rozvoj učiteľov: Európa v medzinárodnom porovnaní“ je, že profesijný rozvoj učiteľov je integrálnou súčasťou ich života. Preto môže významným spôsobom prispieť k zlepšeniu vzdelávania. Učiteľia však poukazujú na to, že „konflikt s rozvrhom práce“ je hlavnou prekážkou účasti na činnostiach týkajúcich sa profesijného rozvoja, čo naznačuje, že opatrenia na účinnejšiu integráciu profesijného rozvoja učiteľov do ich celkovej pracovnej náplne a činnosti škôl by mohli byť prínosom. Vo všeobecnosti z výsledkov vyplýva, že školská politika poskytovania spätnej väzby učiteľom o ich výkone úzko súvisí s ich profesijným rozvojom a jeho pociťovaným vplyvom. Školské prostredie takisto zohráva dôležitú úlohu. Učiteľia, ktorí majú radi svoje povolanie a cítia sa dobre na škole, majú k svojmu profesijnému rozvoju pozitívny

postoj. Pre tvorcov politik z týchto zistení vyplýva, že zvýšená pozornosť venovaná hodnoteniu, spätnej väzbe a pozitívnemu školskému prostrediu môže prispieť k rozvoju škôl ako „vzdelávacích organizácií“, čím sa podporí priebežné profesijné vzdelávanie a zlepši kvalita vyučovania.

Tematickú správu „Profesijný rozvoj učiteľov: Európa v medzinárodnom porovnaní“ pripravil tím výskumných pracovníkov z univerzity Twente v Holandsku pod vedením profesora Jaapa Scheerensa, ktorý je aj redaktorom správy.

TALIS je medzinárodným prieskumom vyučovania a vzdelávania OECD. Ide o prvý medzinárodný prieskum, ktorý sa zameriava na vyučovacie prostredie a pracovné podmienky učiteľov na školách. Skúma otázky týkajúce sa učiteľov a ich výkonu z pohľadu riaditeľov škôl a samotných učiteľov. Jeho cieľom je zaplniť značné informačné medzery pri medzinárodnom porovnávaní vzdelávacích systémov. Štúdia sa uskutočnila s podporou Európskej komisie a zahŕňa 23 zúčastnených krajín: Austráliu, Belgicko (flámske spoločenstvo), Brazíliu, Bulharsko, Dánsko, Estónsko, Grónsko, Írsko, Kóreu, Litvu, Maďarsko, Malajziu, Maltu, Mexiko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovenskú republiku, Slovinsko, Španielsko, Taliansko a Turecko. V každej krajine sa náhodne vybralo 200 škôl a v každej škole vyplnil jeden dotazník riaditeľ a 20 náhodne vybraných učiteľov ďalší dotazník.

(Zdroj: Tlačová správa EK)

REFORMA VZDELÁVANIA V EÚ

Dosiahli sa výsledky, ale zostáva ešte mnoho ďalších úloh

Napriek všeobecnému pokroku vo vzdelávaní a odbornej príprave v EÚ sa pokrok uskutočňuje príliš pomaly, čo znamená, že väčšina cieľov v reformy stanovených na rok 2010 sa nedosiahne. Hospodársky pokles zdôrazňuje naliehavosť reformy a nepretržité cielené investície do vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom čeliť hospodárskym a sociálnym výzvam. To sú hlavné závery z dvoch správ o pokroku týkajúcich sa reforiem v oblasti vzdelávania a európskej spolupráce, ktoré dnes predstavila Európska komisia.

Čo sa Slovenska týka, vedie si obzvlášť lepšie v porovnaní s európskym priemerom v 2 oblastiach: v oblasti predčasne ukončeného vzdelania a odbornej prípravy a v oblasti vyššieho stredoškolského vzdelania. V druhej oblasti má najlepšie výsledky spomedzi členských krajín. Čo sa týka žiakov s nízkymi výsledkami, situácia je odlišná: slabí žiaci v čítaní sa vyskytujú častejšie ako celkovo v EÚ, zatiaľ čo slabí žiaci v matematike prevyšujú európsky priemer. Čo sa týka vzdelávanie v skorom detskom veku, Slovensko je výrazne pod priemerom EÚ. Pokrok v oblasti absolventov matema-

tiky, prírodovedných a technických smerov bol extrémne pozitívny s rastom takmer 4 krát väčším ako priemer EÚ a podiel absolventov ženského pohlavia bol tiež nad európskym priemerom. Napriek nedávnemu pokroku v oblasti vysokoškolského vzdelania, Slovensko je pod priemerom EÚ. V roku 2008 malo druhý najnižší podiel 30–34 ročných s vysokoškolským vzdelaním v rámci EÚ.

Čo sa týka účasti dospelých na programe celoživotného vzdelávania, v roku 2003 bola pod priemerom EÚ. Potom

nasledoval ďalší pokles, takže rozdiel medzi priemerom EÚ je dnes ešte väčší. Investovanie do vzdelávania kleslo od roku 2000, zatiaľ čo v rámci EÚ stúplo. Preto je Slovensko pod priemerom EÚ a rozdiel sa ešte zvýšil.

Európsky komisár pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež Maroš Šefčovič uviedol: „Reformy vzdelávania v EÚ zaznamenali značný pokrok, teraz však nesmie stratiť tempo. Potrebujeme najmä väčšie a lepšie investície do vzdelávania a odbornej prípravy, aby boli Európania lepšie pripravení na získanie zamestnania a aby sa zvýšila naša schopnosť inovácie v dlhodobom horizonte.“

Správa Komisie o pokroku pri dosahovaní lisabonských cieľov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy – ukazovatele a referenčné kritériá 2009

Táto výročná správa sa zaoberá pokrokom členských štátov pri dosahovaní piatich kľúčovým referenčných kritérií v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy na rok 2010. Napriek dosiahnutému pokroku sa štyri z piatich referenčných kritérií v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy na rok 2010 pravdepodobne nepodarí dosiahnuť. Dosiahlo sa iba jedno referenčné kritérium, a to zvýšenie počtu absolventov štúdia matematiky, prírodných vied a techniky. Napriek dosiahnutému pokroku sa nepodarilo splniť tri referenčné kritériá: účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní, zníženie podielu tých, ktorí predčasne končia školskú dochádzku, a zvýšenie počtu mladých ľudí s ukončeným vyšším stredoškolským vzdelaním. Jedno referenčné kritérium sa dokonca od roku 2000 zhoršilo: výsledky týkajúce sa schopnosti pätnásťročných porozumieť čítanému textu. Pozitívne je, že na druhej strane sa zvýšil počet najmladších detí vo vzdelávaní, ako aj celková účasť na počiatočnom vzdelávaní a úroveň vzdelania občanov EÚ vo všeobecnosti. Počet dospelých v produktívnom veku (25 – 64 rokov) s nízkou úrovňou dosiahnutého vzdelania od roku 2000 klesol ročne o viac ako jeden milión. Avšak nízka úroveň vzdelania je stále problémom 77 miliónov dospelých, čo v celej EÚ predstavuje takmer 30 %. Ďalšie oblasti, kde sa uskutočnil pokrok, zahŕňajú jazykové vzdelávanie na školách a mobilitu študentov v rámci vysokoškolského vzdelávania, ktorá od roku 2000 vzrástla o viac ako 50 %.

Návrh spoločnej správy na rok 2010 o pokroku pri vykonávaní pracovného programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“

V tejto dvojročnej správe založenej na národných príspevkoch, ktorá bola spoločne prijatá Radou pre vzdelávanie a Komisiou, sa hodnotí celkový pokrok a stanovujú sa v nej priority týkajúce sa budúcej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy. Táto spoločná správa sa zameriava na poskytovanie kľúčových kompetencií na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy.

Hlavné zistenia sú tieto: Mnohé krajiny používajú Európsky rámec kľúčových kompetencií ako referenčný nástroj v rámci školskej reformy. Napriek tomu, že sa dosiahol značný pokrok v prispôbovaní učebných plánov, ešte stále treba pokračovať v úsilí zameranom na podporu rozvoja kompetencií učiteľov s cieľom aktualizovať metódy hodnotenia a zavádzať nové spôsoby organizácie štúdia. Hlavnou výzvou je zabezpečiť, aby inovačné metódy boli prínosom pre všetkých študentov vrátane znevýhodnených osôb a účastníkov odborného vzdelávania a prípravy, vzdelávania dospelých a vysokoškolského vzdelávania.

Ďalšími výzvami sú: presadzovanie celoživotného vzdelávania, zvyšovanie mobility, väčšia otvorenosť a lepšie prispôbenie vzdelávania a odbornej prípravy potrebám trhu práce a spoločnosti. Osobitná pozornosť by sa mala venovať vytváraniu partnerstiev medzi oblasťou vzdelávania a odbornej prípravy a oblasťou práce.

Úroveň investícií vynaložených na študenta od roku 2000 vzrástla na všetkých úrovniach vzdelávania. Nárast výdavkov na študenta vo vysokoškolskom vzdelávaní bol však pomalší než v iných oblastiach vzdelávania. Členské štáty EÚ by museli vynaložiť na študenta vo vysokoškolskom vzdelávaní v priemere o 10 000 EUR ročne viac, aby dosiahli úroveň USA (takmer o 200 miliárd EUR ročne viac). Rozdiel sa pripisuje najmä úrovni súkromných investícií do inštitúcií vyššieho vzdelávania v USA.

(Zdroj: Tlačová správa EK)

DOBRÉ JÍDLO, DOBRÉ PITÍ PRODLUŽUJÍ ŽIVOBYTÍ

Výstava prodloužena do 7. února 2010

Národní zemědělské muzeum Praha představuje expozici historie jídla, stravování a stolování v českých zemích. Ukazuje vývoj stravovacích zvyklostí našich předků i proměny míst, kde docházelo a dochází ke konzumaci jídla.

STŘEDOEVROPSKÉ CESTY K ŽIVÉMU VENKOVU

Měkké projekty MAS BRAMA BESKIDI

Ve dnech 30. 11. – 4. 12. 2009 jsem se zúčastnil výjezdního semináře „Středoevropské cesty k živému venkovu“ za poznáním místních akčních skupin (MAS) na Slovensku a v Polsku, který s podporou Programu obnovy venkova Královéhradeckého kraje zorganizovala MAS NAD ORLICÍ.

Polské město Staré Solně je město s bohatou historií a také s výraznou křesťanskou tradicí. Náměstí je dlážděno kameny omletými horskou řekou, střechy historických domů již nekryjí dřevěné došky ale plech. Nachází se zde starobylý klášter, na lukách v jeho těsné blízkosti byla papežem Janem Pavlem II. svatořečena sv. Kinga Polská. Přímo v prostorách pod zastřešeným venkovním oltářem, z pod kterého vytéká umělá bystřina, se nachází malé muzeum „největšího Poláka všech dob“. Ve skleněných vitrinách lze zhlédnout kromě papežových spisů, mešních rouch i jeho lyžařskou výstroj včetně lyží a také svetr, pevné boty a hůl, se kterou vyrážel na horské túry.

V přízemních prostorách ze dřeva vystavěné moderní kaple ve Starém Solně, kde byla svatořečena sv. Kinga Polská, je umístěno muzeum „největšího Poláka všech dob“ papeže Jana Pavla II.

Ve Starém Solně sídlí místní akční skupina BRAMA BESKIDI. Její území je tvořeno třemi gminami (což je co do velikosti území obdoba našich obcí s pověřenou působností, ovšem jejich pravomoci jsou na úrovni samosprávného systému, který je u nás praktikován na úrovni každé samostatné obce), ve kterých na území 166 km² žije téměř 34 000 obyvatel. Tato MAS zatím neměla možnost realizovat leaderovské projekty v rámci osy IV. Programu rozvoje venkova, protože proces výběru MAS v Polsku se opozdil, a to i přesto, že již běží třetí rok sedmiletého programovacího období EU, které skončí v roce 2013.

Zlepšit vztahy mezi lidmi

Manažer Jacek Lelek charakterizoval dva základní cíle Strategického plánu Leader své MAS lapidárně: „Jde nám

o zlepšení kvality života našich obyvatel a o rozvoj cestovního ruchu v naší oblasti“. V rámci cestovního ruchu se budou snažit o zlepšení vzhledu a přívětivosti svých obcí a chtějí zlepšit kvalitu poskytovaných služeb s jasným cílem – pozdrzet turisty, kteří zatím jejich územím spíše jen projíždějí, a prodloužit tak jejich pobyt. Pokud se týká zlepšení kvality života, jde jim o to, aby utužili a znovu vytvořili mezi lidmi vazby, které jsou v oblasti, ve které působí, narušeny blízkostí velkého města.

Naplnování vytyčených cílů jim umožní realizace projektů ze čtyř tematických okruhů, které jsou zaměřeny na řešení obnovy a rozvoje obcí, na potřeby zemědělců, na vznik a rozvoj mikropodniků (v rámci těchto projektů musí vzniknout vždy 5 pracovních míst) a na malé projekty, které bude možné realizovat i ve městech do 20 000 obyvatel. Projekty bude vybírat dvanáctičlenná výběrová komise složená ze členů MAS. Komise bude zejména posuzovat, zda jsou projekty ve shodě se strategickým plánem a vybírat k realizaci z nich budou jen ty, které získají maximální počet bodů podle stanovených výběrových kritérií. To je ale zatím budoucnost, protože teprve před několika dny vyhlásili I. Výzvu k předkládání projektů.

Projekty zemědělců

Zemědělci budou moct podávat místní akční skupině pouze žádosti na financování projektů, které přímo nesouvisí se zemědělskou prvovýrobou, tzn. jen záměry směřující ke zvýšení příjmů hospodářství z nezemědělských oblastí podnikání (tj. nikoliv v rámci osy I. PRV, ale pouze v rámci osy III. PRV). Hospodářství o průměrné výměře 2,6 ha totiž neskýtá rolníkům ze zájmového území dostatečný zdroj obživy, a tak bude MAS podporovat především projekty rekreačního ubytování na farmách a projekty budování sítí zaměřených na distribuci domácích potravin z venkova do měst.

Ačkoliv tedy MAS BRAMA BESKIDI zatím žádné zkušenosti s realizací leaderovských projektů nemá, přesto již zaštitila zajímavé projekty zaměřené na rozvoj venkovského prostoru, které byly financovány prostřednictvím jiných národních a unijních programů. Jacek Lelek nás provedl Sta-

rým Solněm a ukázal nám restaurované historické objekty i nově vybudované sportoviště, zmínil opravené cesty, vodovodní řády a kanalizační přípojky, ale mě zaujaly především prezentované „měkké“ projekty.

Zajímavé „měkké projekty“

Projekt podpořený Evropským sociálním fondem „Dvě možnosti v jeden čas“ si vzal na mušku trávení volného času žen a jejich potomků na mateřské dovolené v menších obcích, kde není k dispozici školka či jiné školní zařízení. Zatímco se ženám dvakrát týdně věnovala psycholožka, vizážistka či kadeřnice, jejich děti si hrály, malovaly a tančily se svými vrstevníky pod kvalifikovaným dohledem zkušeného pedagoga. Další projekt „Akademie nového života“ byl věnován cílové skupině žen, které se ocitly v tíživé životní situaci. Tyto ženy získaly možnost řešit své problémy s psychologem a také posílit svou pozici na trhu práce, což jim umožnilo např. výukové lekce zaměřené na práci s počítačem.

V rámci projektu „Symposium lokálních kultur“ se do Starého Solně sjezdili mistři malířského štětcu z celého světa,

např. i z Japonska a z Portugalska. Umělci se ve své tvorbě zaměřili na okolí města. Část děl ze čtyř uskutečněných symposií je vystavena, ostatní čekají na otevření nové galerie. Projektu „Zítra vyrážíme“, který se zaměřil na různé aktivity a workshopy pro studenty včetně pořádání matematických, fyzikálních a chemických olympiád, se zúčastnilo více než 800 mladých lidí z 5 místních škol. O financování projektu se zasloužila gmina.

Možnosti Leaderu

Nové možnosti, které přináší Leader polskému venkovu, shrnul Jacek Lelek takto: „Jedná se o jisté peníze, které směřují do rozvoje venkova prostřednictvím realizace malých projektů a dochází tak k naplňování místního strategického plánu s vyloučením konkurence projektů jiných venkovských území“.

Nelze zapomínat na to, že ačkoliv se přístupy k realizaci IV. Osy Programu rozvoje venkova v Polsku od českých poněkud liší, poskytuje Leader značný prostor pro přípravu zajímavých projektů spolupráce mezi partnerskými MAS na obou stranách česko-polské hranice.

MAS LEV – aby změnili běh věcí, chtějí změnit lidi...

Město Levoča patří bez nadsázky mezi nejkrásnější slovenská města. V jednom z renesančních domů, které vroubí levočské náměstí, má sídlo zatím nejdále na východě Slovenska situovaná podpořená místní akční skupina, jejíž území je složeno z 31 obcí, ve kterých žije 30 017 obyvatel. Ve znaku města Levoče je vyobrazen lev a ten se dostal i do názvu MAS.

Na území MAS LEV jsou jen dvě města – Levoča a Spišské Podhradie, takže 40,7 % obyvatel žije v ryze venkovských obcích. Oblast patří k nejméně průmyslově rozvinutým na Slovensku, produktivita práce zde zaostává nejen za celostátním průměrem, ale i za průměrem Prešovského kraje. Výroba, služby i obchodní činnost je zajišťována zejména malými a středními podniky. Jeden z nich – firmu Slovnormal s. r. o. jsme měli možnost navštívit. Jedná se o pekárnu v Granč-Petrovcích vybudovanou v prostorách bývalé haly pro přidruženou výrobu jednotného zemědělského družstva. Bývalý mechanizátor družstva – dnes majitel pekárny – tu zaměstnává 50 lidí a kvalitním chlebem a pečivem zásobuje obchody v širokém okolí.

Nezaměstnanost v oblasti dosahuje kolem 15 %, což pravděpodobně přispívá k růstu počtu malých živností, jejichž počet se zde v letech 2003 až 2008 zvýšil o více než 50 %. Ve stejném období se také zvýšily počty podnikatelů v oblasti zemědělství a rybolovu, v průmyslu, ve stavebnictví, v obchodu i v oblasti rekreačního ubytování a stravování. Na zajímavý trend upozornila manažerka MAS LEV

Katarína Pjataková: „Absolventi škol i lidé v produktivním věku se naučili dojíždět za prací do zahraničí – zejména do Anglie a Irska“.

Využijí místní zdroje

Nedaleko od Spišského hradu, který je výraznou dominantou Hornádske kotliny, se nachází památka chráněná UNESCO – církevní městečko Spišská Kapitula a zajímavá přírodní atraktivita – ze země tryskající minerální pramen v travertínech. V zájmovém území je řada kapliček, venkovských kostelíků, zvoníc a božích muk a nejen ve vsi Horné Repaše se dochovaly rázovité dřevěné roubenky. V chrámu sv. Jakuba v Levoči je nejvyšší gotický oltář na světě (18,62 m) a láká i zachovalost renesančních domů na levočském náměstí. Území je protkáno turistickými trasami, cyklotrasami a jsou tu i vhodné lyžařské terény.

Základní kámen, který byl nejdůležitější pro vznik MAS LEV, bylo založení Centra prvního kontaktu v Levoči v roce 2004. Tato nezisková organizace se postupně přes přípravu

projektů pro obce, vedení účetnictví a poskytování poradenských služeb podnikatelům a další aktivity na poli rozvoje občanské společnosti dopracovala k Leaderu. Podle ředitelky SPK Andrey Hradiské bylo při přípravě integrované strategie území od obyvatel prostřednictvím brainstormingových metod získáno 1 285 připomínek. Strategický plán Leader této místní akční skupiny je zaměřen na zvýšení atraktivnosti regionu pro rozvoj cestovního ruchu s tím, že budou efektivně využívat jeho stávající zdroje.

Stejně jako každá z dalších 14 v I. kole vybraných slovenských MAS získali i „lvi“ z Levoče na celé období tj. do roku 2013 na realizaci svého strategického záměru 2 068 000 EUR. Už z toho je zřejmé, že se slovenské pojetí Leaderu od českého liší. Českých místních akčních skupin je sice více než slovenských, ale české MAS neznají celkovou výši finanční částky, kterou budou moci na svou činnost do roku 2013 vydat. Finanční prostředky jsou jim přidělovány postupně a jejich roční alokace se liší v závislosti na počtu obyvatel, kteří na jejím území žijí a výhledově i na jejich schopnostech strategický plán realizovat. Na Slovensku je to jednodušší, každá MAS zná výši přiznaných financí na celé programové období a tato částka je stejná pro každou vybranou místní akční skupinu bez ohledu na to, kolik má obyvatel, jak velké je její území, či kolik obcí je do ni zapojeno.

Leader vítají

„V době ekonomické krize, kdy se rozpočty obcí vrací na úroveň roku 2004, jsou peníze z MAS vítaným zdrojem financování pro naše projekty,“ říká starosta obce Klčov

Prohlídku obce Klčov jsme absolvovali v historickém kočáru

Miroslav Fabian. Leaderovské podpory tu chtějí využít pro výstavbu sportoviště. U moderní pekárny v Granč-Petrovčích, tj. v obci, která se nachází v blízkosti Spišského hradu, zase chtějí uvést do provozu středověkou pekárnu, aby si turisté mohli sami upéct vlastnoručně vyrobený chléb. Půjčovnu lyží a horských kol míní s podporou peněz od MAS zřídit podle starosty Imricha Siváka v obci Studenec.

Ti, kdo mají realizaci strategického plánu v občanském sdružení MAS LEV na starost vědí, že i když doposud nebyla jejich pouť k Leaderu nikterak lehká, čeká je cesta ještě trnitější. Zůstávají však optimisty a drží se hesla: „Pokud chceme změnit běh věcí, musíme nejprve změnit lidi, včetně způsobu jejich myšlení a osobního přístupu.“

Ing. Petr Hienl, ÚZEI Praha

ČESKÁ REALITA

Vstoupení do nového roku by mělo být energické a rozhodné. Před pěti roky jsme tak vstupovali do Evropské unie. Říkali nám, že vyjednali maximum možného. Mám na mysli naše politiky. Věřili jsme jim, abychom za několik let zjistili, že nevyjednali.

Přijali jsme pravidla společné zemědělské politiky Evropské unie. Když se podržím přímých plateb, tak v kolonce „má dáti“ je předepsaná každoroční částka jednak z Bruselu, jednak z českého státního rozpočtu. Kolonka „dal“ je každoročně plněna bez problému a beze zbytku ze strany Bruselu. Z české strany probíhají rok co rok manévry agrární komory, které mají za cíl přinutit vládu a zákonodárce tento, v podstatě mandatorní výdaj (vzhledem k velké disproporcii podmínek se starými zeměmi) českým zemědělcům přiznat. V rozpočtu na rok 2010, jak známo, chybělo na top-up zhruba 5 mld. Kč. Řekli jsme si o 1,5 mld. Kč s tím, že zbytek se musí najít a přesunout v rámci resortu.

Věděli jsme, že i při tak minimální variantě musíme hrát na jistotu, a proto jsme zorganizovali druhého prosince uplynulého roku velkou akci v Praze.

Jedna skupina, která stojí mimo agrární komoru, chtěla top-up řešit tak, že se zruší národní dotace. Před demonstrací šířili názor, že akce v Praze je zbytečná a že je jasné, že požadovaná částka 1,5 mld. Kč bude přiklepnuta. Nicméně dosáhli jsme svého, v parlamentě nám pomohli i takoví poslanci jako například Vlastimil Tlustý a Olga Zubová. Výsledek hlasování je impozantní – 106 hlasů pro, jenom 63 proti a 10 se zdrželo. To je dobré vysvědčení pro naši

práci. Co ale říci tomu, když si přečtete záznam z hlasování, kde se například píše: „Stanovisko zpravodaje je kladné, stanovisko ministra záporné“.

Mohu uvádět další příklady. Třeba ze zemědělského výboru. V něm vládne slovní jednota a často deklarovaná přízeň zemědělcům. Vždy ale jenom do doby, kdy se pro zemědělce rozhodují peníze. Pak je naráz vše zapomenuto a nastupuje tvrdá stranická linie. Proč?

Vznikla velmi zvláštní až schizofrenní situace. Většina zemí, většina občanů, už dnes ví, že se v zemědělství děje něco nedobrého a většinové veřejné mínění je na naší straně. Na druhé straně se vytrvale vyrábějí články proti nám. Odbornost vývodům, jak české zemědělství není výkonné, jak není dotransformované a podobně dodává dokonce jeden resortní ústav. Do médií je dopravuje několik novinářů. Jsou dva, tři. Aby to lépe šlo, tak jednoho z nich do loňského května platilo samotné ministerstvo zemědělství. Ano, ministerstvo zemědělství platilo člověka, který psal proti nám, většině českých zemědělců. A nebyl placen špat-

ně. Když bych chtěl být populist, tak bych uvedl, že to byl asi trojnásobek současného měsíčního platu pracovníka u dojníc. Placen je prokazatelně i další novinář či novinářka. Taková je česká realita, lépe řečeno bída.

Proč to ale říkám, dokonce opakovaně a tentokrát pro čtenáře odborného časopisu určeného zemědělským školám, jejich pedagogům a studentům. Tento jev totiž není dobrý a my se mu musíme bránit, po pravdě vysvětlovat skutečnost a čelit jejímu překrucování. Je to běh na dlouhou trať, ale je třeba se na ni vydat. Můžeme jenom závidět kolegům v Polsku, na Slovensku či v Maďarsku, že tuto práci dělat nemusí. O západních zemích nemluvě.

Věřím, že jednou to i u nás bude jinak, a že začne pozvolna platit nápis na standartě prezidenta republiky, který každý zná a který citovalo několik řečníků 2. prosince na Hradčanském náměstí během již zmíněné demonstrace více než pěti tisíců zemědělců.

Ing. Jan Veleba, prezident AK ČR

CO UDĚLAJÍ HOSPODÁŘI MLÉČNÝCH FAREM?

Koncem listopadu se v Krkonoších uskutečnilo setkání hospodářů z mléčných farem se zástupci Státní veterinární správy ČR Praha i krajských veterinárních správ z Hradce Králové a Liberce.

Akce se setkala s velkým zájmem zemědělců, celkem jich dorazily na farmu pana Dutschkeho ve Fořtu na Trutnovsku (FARMA KOUT v.o.s) téměř tři desítky, a to nejen z Krkonoš, jak se původně předpokládalo. Téma – upřesnění podmínek prodeje mléka jinou cestou, než do velkých mlékáren – (ty v té době platily kolem 6 Kč za litr plnotučného mléka) oslovilo malé farmáře s kravími i kozími stády a stádečky, právě tak jako velká hospodářská družstva s produkcí tisíce litrů bio-mléka.

První polovina semináře, který pořádaly společně občanské sdružení MAS „Přidte pobejt!“ Jilemnice a Správa KRNAP Vrchlabí, patřila MVDr. Jiřímu Hlaváčkovvi ze Státní veterinární správy Praha ČR Praha. Ten zemědělce seznámil s hygienickými požadavky na zpracování mléka na farmě, s podmínkami přímého prodeje, a to jak cestou automatů na mléko, tak prostřednictvím malých mlékáren. Následovala diskuse mezi zástupci veterinárních správ a zúčastněnými zemědělci – vyhlídky pro většinu farmářů nejsou nijak radostné.

Přestože se během posledního roku stále více hovoří o možnostech prodeje „ze dvora“, tedy zemědělského pro-

duktu z farmy přímo ke spotřebiteli, legislativa v České republice je v řadě ohledů pro malé farmáře (navzdory nové vyhlášce 128/2009) stále svazující. V případě automatu na mléko je prodej syrového kravského mléka limitován předepsaným denním maximálním množstvím 500 litrů (resp. 35 % týdně z tohoto množství při prodeji mimo „dvůr“).

Zkušenosti farmářů hovoří i o málo pružném jednání ze strany veterinárních správ při snaze vybudovat malé mlékárny na výrobu mléčných produktů. A to vše ještě za stále se propadající ekonomiky zemědělců do záporných čísel – již rok prodávají mléko pod výrobní cenou.

Automaty na mléko však stále přibývají – jeden byl otevřen na sklonku listopadu také v Hořicích v Podkrkonoší na náměstí, v prodejně potravin. Doufejme, že zkušenosti druhých, získané informace a snad i poznání společnosti, že zemědělci jsou nejen producenti potravin, ale i ti, kterým vděčíme za typickou tvář naší krajiny, přinesou zemědělcům „lepší zítřky“.

Zdeňka Flousková, MAS Jilemnice

EICKLINGEN (NĚMECKO) 2009

Setkání členů Evropského vzdělávacího fóra pro rozvoj venkova

Ve dnech 5.–7. listopadu 2009 proběhlo v saském městečku Eicklingen (nedaleko Hannoveru) tradiční setkání členů Evropského vzdělávacího fóra pro rozvoj venkova. Účastníci tohoto setkání pocházeli z různých oblastí: z Rakouska, České republiky a německých spolkových zemí Dolního Saska, Hesenska, Severní Porýní-Vestfálska, Duryňska, Porýní-Falcka a Bavorska.

Místem prvního setkání účastníků byl spolkový dům – Amtshof v **Eicklingenu**, kde jsme mohli obdivovat krásné zrestaurované malby a fresky na zdech původního panského venkovského sídla, který v současné době plní úlohu kulturního a vzdělávacího centra pro místní region.

Druhý den dopoledne nás přijal v **Edemissenu** na radnici starosta města pan Frank Bertram a po krátkém úvodním projevu se všichni účastníci setkání zapsali do městské „Zlaté knihy“, která v sobě uchovává zápisy všech událostí, jež jsou významné pro místní společenství. Městečko má přibližně 13 tisíc obyvatel a v oblasti zemědělství jsou jeho obyvatelé zaměřeni na pěstování brambor a chřestu. Hodně místních občanů dojíždí za prací do blízkých větších měst.

Po tomto oficiálním přivítání dostal prostor pro svůj krátký úvodní příspěvek pan Michael Schmidt a po něm vystoupil se svojí připravenou prezentací pan Klaus Karweik. Oba příspěvky byly věnovány zlepšování kvality života v obci, zapojování veřejnosti a potřebě účelného využití získaných dotačních peněz na místní regionální projekty. Na příkladu Edemissenu bylo ukázáno, jak je důležité neustále pracovat s lidmi (především mladými), aby připravované akce plně odpovídaly potřebám obyvatel a mladí lidé zůstali v regionu a pokračovali v práci na hospodářství svých předků. Pokud není dobře nastavena komunikace s obyvateli, lidé z městečka odcházejí, opuštěné usedlosti nejsou vhodně udržovány, chátrají a časem se z nich mohou stát obtížně využitelné brownfields. Jakékoliv změny v územním plánu je třeba občanům jasně a důkladně vysvětlit a navrhované uspořádání či zásahy je nezbytné s nimi vždy projednat! Pouze tehdy, když obyvatelé přijmou navrhované zásahy a doporučení „za své“, budou je v budoucnu bez problémů dodržovat a realizovat. Není možné připravovat dokument, jako je územní plán, jen tak „od zeleného stolu“. Aby si účastníci setkání udělali jasnější představu o tom, jak se místním daří naplňovat to, o čem přednášející hovořili ve svých příspěvcích, připravili pro nás krátkou exkursi po nejzajímavějších částech historického jádra Edemissenu.

Několik postřehů z prohlídky:

- V historickém jádru je již málo aktivních zemědělských dvorů. Ty, které nejsou využívány k zemědělské produkci, se místní snaží přizpůsobit novému typu využití

– ubytovací prostory, kulturní využití, restaurační zařízení apod. Navštívili jsme starou usedlost, která byla přebudována na restauraci s 50 místy uvnitř, s venkovním posezením a ubytovacími prostory. Na samotnou rekonstrukci dostal nový majitel 10 % příspěvek od obce a 90 % si sám zaplatil. Výsledkem je objekt s vnitřním vybavením, které technicky a technologicky odpovídá 21. století, vzhledově ale zcela respektuje radnici nastavené parametry pro vzhled budov ve vnitřní části městečka. Dnes pořádá majitel minimálně 50 akcí za rok a objekt se stal jedním z hojně navštěvovaných míst Edemissenu.

- V protestantském chrámu se mísí staré barokní prvky s věcmi naprosto moderními. Nepřehlédnutelným zástupcem „moderního detailu“ je zcela atypická výmalba stropu kostela. Celkový dojem interiéru je však příjemný a vnitřek chrámu se stal oblíbeným místem setkávání se všech věkových kategorií obyvatelstva při pořádání různých kulturních akcí (například velmi úspěšné je veřejné čtení s dětmi).
- Prostranství v okolí velmi živé komunikace, která prochází středem města, je v maximální míře využito pro obchodní a nákupní zóny, jsou zde úřady, lékaři, sportovní střediska atd.
- Veškeré obytné domy a další objekty v historickém centru byly upravovány tak, aby byly maximálně zachovány všechny doporučené architektonické prvky.

V odpolední části programu byla připravena pro účastníky setkání exkurse do obce **Offensen**, kde nás na své usedlosti přivítal pan Heidmann. Návštěvníkům ukázal malou kořenovou čističku odpadní vody na své zahrádce a seznámil je s principem fungování a podmínkami jejího zřízení a provozu. Tento typ zařízení by mohl být zajímavým východiskem při řešení problematiky odpadních vod v obcích z „roztroušenou zástavbou“. První zkušenosti s tímto zařízením jsou již i na našem území. Po té nás zavedl na obecní pozemek, kde byla další kořenová čistička, tentokrát o poznání větší, protože sloužila všem občanům navštívené obce (vznikla za finančního přispění z dotačních zdrojů EU). Na závěr návštěvy jsme si prohlédli dostavovaný spolkový dům a seznámili se s projektem obecní výstavby, který byl oceněn za svoje komplexní a přitom pro obec maximálně ohleduplné řešení na výstavě v Hannoveru.

Posledním místem naší exkurze bylo městečko **Bockelskamp**. Zde se nám dostalo milého přivítání v objektu usedlosti, který byl původně postaven v obci vzdálené asi 15 km a má za sebou pohnutou historii. Na původním místě stavení totiž z části poškodil požár a před úplným zničením jej zachránila demontáž (4 měsíce), převezení a znovu sestavení (4 roky – svépomocí občanů) na svém současném místě. Objekt stojí na místě, které je přirozeným předělem mezi starou a novou zástavbou obce a nyní v nové „funkci“ slouží k setkávání a tudíž sblížování občanů z obou částí obce. V budově je vedle kluboven, střelnice a restaurace i improvizovaná mateřská školka (s ohledem na mimořádně příznivou demografickou situaci v obci). Vedle objektu stojí zrekonstruovaný ovčín (uvnitř je nyní zaparkováno hasičské auto) a menší novostavba, která slouží k výrobě elektřiny z fotovoltaických článků. Unikátním předmětem, který jsme si mohli v budově prohlédnout, byl jakýsi „strom života“ některých usedlostí z nejstarší části obce. Na velkém dřevěném (v průměru asi dvoumetrovém) kole byl v centru nakreslen hrubý plán usedlostí v centrální části obce a pak v paprskovitě se rozbíhajících výsečích kruhu byla zaznamenána historie vlastníků jednotlivých domů. Identifikační údaje v jednotlivých výsečích byla jména vlastníků, data narození, případně byla naznačena změna vzniklá v důsledku sňatku s osobou z domu, který byl také na tomto kole sledován.

Třetí den dopoledne se účastníci střetli opět v Amtshofu v **Eicklingenu**, kde setkání pokračovalo opět formou přednášek a referátů. Základní přednáška Petra Schawerdy z Evropské pracovní společnosti pro rozvoj venkova

a obnovu vesnice (Europäische ARGE Landentwicklung und Dorferneuerung – www.landentwicklung.org) se týkala činnosti společnosti (je také např. pořadatelem Evropské soutěže obnovy vesnice) a jejího zapojení do vzdělávacích projektů. Hlavní myšlenka, která byla v přednášce hodnocena z několika úhlů pohledu, byla věnována nutnosti vzdělávání občanů venkovského prostoru. Přednášející se zmínil i o nutnosti překonávání případných překážek a o tom, že je důležité nedat se odradit případnými neúspěchy. Moc se mi líbila jedna myšlenka: „Do ‚vlaku úspěchu‘ je nutno nastupovat v klidu a připraven, ne do něj bezhlavě skákat, zvláště když už je rozjetý.“

Další, kdo přednesl referát, byl starosta Třanovic – pan Bc. Jan Tomiczek, který pohovořil o tom, jaké projekty se podařilo uskutečnit v jejich obci. Pan Ing. arch. Jan Florian ve svém příspěvku apeloval na účastníky, aby více využívali stránku www.ebfe.eu – Evropské vzdělávací fórum pro rozvoj venkova.

Celá akce se nesla ve velmi přátelské a vstřícné atmosféře, účastníci si intenzivně vyměňovali své poznatky a zkušenosti ze svých „mateřských“ regionů. Část setkání věnovaná exkurzi byla velice pečlivě připravena, protože organizátoři zřejmě znají heslo: „Jedenkrát vidět je lepší, než 100 x o věci povídat“. Myslím si, že by bylo jistě ku prospěchu věci, kdyby se příštího setkání zúčastnili zástupci z Čech v hojnějším počtu, protože i u nás máme velké množství zajímavých akcí a projektů, kterými bychom se mohli před zahraničními partnery pochlubit.

-bačka-

OHLÉDNUTÍ – BRNĚNSKÁ RŮŽE 2009

V pořadí již 14. ročník prestižní floristické soutěže květinářů a floristů z celé České republiky i ze zahraničí Brněnská růže se uskutečnil ve dnech 6.–8. 11. 2009 v Konventu nemocnice Milosrdných bratří v Brně. Organizátory byly opětovně SOŠ zahradnická a SOU Rajhrad, brněnské firmy Slávek Rabušic, aranžování květin a Společnost Vonekl, s.r.o. Jako mediální partneři pak časopisy Floristika a Profi Floristika.

Odborná porota složená z předních floristů připravila soutěžícím trojici různorodých zajímavě pojatých úkolů. Prvním byla dárková kytice vázaná ze živých květů na přirozených stoncích – do spirály, nebo paralelně. Zadavatelé tentokrát nestanovili, komu bude určena – to přenechali samotným soutěžícím. Stejně tak umožnili, aby si zpracovatelé zapracovali potřebné doplňky libovolnou technikou. Určili však nutnost, aby v aranžmá převažoval rostlinný materiál.

Druhým soutěžním tématem bylo vytvoření obrazu ze sušených a umělých květin. Výtvar mohl být sice jakéhokoliv tvaru, avšak minimálního rozměru 60x40 cm, nebo minimálního průměru 50 cm. Kromě sušených rostlin – nebo jejich částí a rostlin umělých – mohli soutěžící využít i další dekorativní materiál dle vlastního uvážení, vyjma živých rostlin, nebo jejich částí. Základní desku mohli mít účastníci předem vypracovanou, i polepenou floristickým nebo dekorativním materiálem.

Závěrečným úkolem se stala přízdoba hrnkové rostliny. Jednalo se o jednu dárkově přízdobenou rostlinu v jedné nádobě s libovolným přízdobením.

Soutěžilo se tradičně opět ve dvou kategoriích – juniorské a seniorské. Mezi juniory se představili studenti nejen našich zahradnických škol – kromě rajhradské také z Klimkovic, Bzence, Litomyšle, Valtic, Znojma a ze zahradnické fakulty MZLU Brno v Lednici – ale i zástupci zahradnického školství ze Slovenska, Rakouska a Polska. Účastníci se zadaných úkolů zhostili s nevšedním přístupem. Aranžmá vytvořená jak mladými adepty floristiky – studenty zahradnických škol, tak i profesionálními vazači udivovala nápaditostí a vysokou úrovní. Porota měla vskutku nelehkou úlohu vybrat ty nejlepší.

V silné konkurenci si svým nevšedním umem odnesl palmu vítězství **Tomáš Havała**, **Středná odborná škola záhradnícka Piešťany** ze Slovenska. Druhé místo získala **Daniela Ševčíková** ze **SOŠ zahradnické a SOU Rajhrad**, třetí se umístila **Eliška Kupská** z téže školy. Čtvrté a páté místo pak obsadily studentky lednické zahradnické fakulty **Karolina Flaschková** a **Kateřina Holišová**. Seniorská kate-

gorie měla účastníky zástupce z praxe, mezi nimiž byli i absolventi českých zahradnických škol.

I když byla Brněnská růže první den neveřejná a vyhrazená toliko tvorbě soutěžících, mohla veřejnost jejich um obdivovat na výstavě konané v následujících dvou dnech. Přehlídka vytvořených prací se setkala s nebývalým ohlasem. Mnohé přilákalo, že pořadatelé výstavu zajímavě zatraktivnili. K vidění byla kolekce velkokvětých růží z Kolumbie a na závěr pak floristická show. Ta byla spojena s módní přehlídkou na téma „Květinový šperk a květinová přízdoba společenských šatů pro plesovou sezónu 2010“. Součástí show se stalo i předvedení nové kolekce street módy a společenských šatů, kadeřnické vystoupení, prezentace květinových šperků a přízdob do vlasů, na ruku, na krk, nebo na šaty – to vše z živých květin. Dále pak originální a nevšední doplňky pro společenské a svatební příležitosti.

Nelze opomenout, že projekt Brněnská růže byl obohacen o další dimenzi – charitativní účely. Výtězek ze vstupného věnovali pořadatelé SOS dětské vesničky Brno-Medánky.

Ing. Jiří Ptáček, Brno

NĚMČINA NÁS BAVÍ

Soutěž v komunikačních dovednostech odborných středních škol

Nápad uspořádat klání v dovednostech němčinářů odborných škol přišel v roce 2003. Připravovaly jsme s kolegyní své žáky na okresní kola klasických olympiád, účastnily jsme se každoročně, ale nabyly jsme dojmu, že se jedná výlučně o gymnaziální záležitost...

Obě jsme přemýšlely, jak dát žákům, kteří studují odbornou školu, možnost uplatnit se, využít odbornou terminologii a samozřejmě změřit síly s vrstevníky. Počátky nebyly lehké. Musely jsme vyhledat vhodný poslech odpovídající věku soutěžících, podle něj sestavit test, vytvořit test, který prověří slovní zásobu i gramatiku.

Hlavní úkol nás teprve čekal – bylo nutné dostat se do povědomí okolních středních odborných škol. Rozeslaly jsme přihlášky s popisem soutěže elektronicky a čekaly na odpovědi. Protože jich přicházelo méně, než jsme čekaly, bylo nutné posadit se k telefonu a jednat ústně. Vysvětlovat a počínat si diplomaticky. V roce 2003 rovněž nebyly finanční prostředky, byly jsme vděčné Sdružení rodičů a přátel dětí a školy, že uvolnilo menší částku na ceny pro vítěze (výkladové slovníky). V dalším roce jsem požádala Pardubický kraj o grant. Dostala jsem menší částku, než jsem žádala, ale bylo veseleji. Mohly jsme si dovolit koupit nejen ceny, ale i odbor-

né publikace. A tak jsme s kolegyní pokračovaly rok co rok. Oslovily jsme i školy mimo náš region (Šumperk, Chrudim), pozvaly jsme zemědělskou školu z Kežmaroku (jsme s touto školou v kontaktu, soutěžíme i v zemědělských dovednostech). Letos u nás byli naši slovenští přátelé již potřetí. V kategorii A jejich student zvítězil!

Tak se 9. prosince se na Střední zemědělské škole v Lanškrouně opět soutěžilo. Konverzační soutěž němčinářů středních odborných škol regionu se zde konala již po šesté. Bez výrazného přispění a podpory Pardubického kraje bychom se tradičně neobešli. Klání probíhalo ve dvou úrovních – kategorie A 3.–4. ročníky (21 soutěžících) a kategorie B 1.–2. ročníky (17 soutěžících). Počet přihlášených poněkud poklesl vinou vlny chřipkového onemocnění. Utkali se tedy spolu žáci těchto škol: VOŠ a SOŠ G. Habrmana Česká Třebová, PSS Letohrad, SPŠ a SOU Lanškroun, Střední škola cestovního ruchu Choceň a ze Slovenska přijeli sou-

těžící ze SPoŠ Kežmarok. Žáci ze Šumperka se omluvili pro vysokou nemocnost, účastnili se i naši žáci.

Letošní rok byl trochu výjimečný i v jiném ohledu. Má milá kolegyně Martina Tomková oslovila Goethe-Institut v Praze a ten nám poskytl ceny pro vítěze – odborné výkladové slovníky.

Průběh soutěže se s roky nemění. Ráno se shromáždíme ve studovně školy, rozdělíme žáky podle kategorií, začínáme s psaním poslechového testu. Testy s kolegyněmi, které doprovázejí své žáky, opravíme a obodujeme. Ti nejlepší postupují k ústní části. Vylosují si jedno ze zadaných témat, od komise obdrží materiály (fotografie, obrázky) a po přípravě na „potítku“ s komisí na dané téma hovoří.

Zejména žáci čtvrtých ročníků prodělají takovou generálku na maturitní zkoušku. Co je pro účastníky největší oříšek? Na základě šestiletých zkušeností mohu říci, že poslech. Výkony jsou ovšem často velice vyrovnané, stanovit pořadí bývá těžké. Bylo tomu tak i letos. V kategorii A byla proto udělena dvě první místa.

Je hezké vidět, jak žáky baví soutěžit. A stejně hezké je, že si navzájem gratulují k umístění a soutěží dle zásad fair play. Za stávající situace, kdy zájem o studium německého jazyka klesá, jsme rádi, že zájem o naši soutěž naopak stoupá a žáky motivuje k dalšímu studiu!

Mgr. Drahúše Tkačíková
Střední zemědělská škola Lanškroun

JEDINEČNÉ EURÓPSKE PODUJATIE

Šesťdesiat rokov svojej existencie oslávila Stredná odborná škola v kežmarskej Pradiarni v kruhu študentov a pedagógov piatich európskych stredných škôl – Lippai János Szakközépiskola és Szakiskola Nyíregyháza (Maďarsko), Zespół Szkół nr 1 im. J. S. Cezaka Zgierz (Poľsko), Grupul Școlar "George Barițiu" Livada (Rumunsko), Střední zemědělská škola Lanškroun (Česko) a Stredná odborná škola Kežmarok (Slovensko), zorganizovaním jedinečného podujatia – piateho ročníka Študentského európskeho štvorboja.

Počas troch novembrových dní vládla výborná atmosféra a mladí ľudia ukázali, že Európa je skutočne jednou rodinou a ani jazyková bariéra pre súčasnú mladú generáciu nie je nezvládnuteľná. Toto jedinečné podujatie na pôde stredných škôl v Kežmarku sa stáva nedeliteľnou súčasťou života školy a tešia sa na neho všetci aktéri.

Vyvrcholením trojdňového stretnutia bol Študentský európsky štvorboj, pozostávajúci zo štyroch rôznorodých aktivít, vedených v anglickom jazyku. V prvom kole trojčlenné družstvá v teste preukázali svoje geografické vedomosti o minulosti a súčasnosti európskych metropol. V multimediálnej prezentácii súťažiaci predstavili najatraktívnejšie miesta svojej rodnej krajiny. Náplňou tretej súťažnej disciplíny „Tvorivá hodinka“ bola príprava plagátu vysnívanej školy a tvorba nového loga súťaže. Záverečná časť preverila pohotovosť, zručnosť, šikovnosť a vynaliezavosť zúčastnených družstiev v karaoke, tanci, športových hrách a pantomíme.

Každá škola ukázala svoje prednosti, študenti preukázali obdivuhodné vedomosti a zručnosti a domov si všetci okrem pekných pohárov odniesli veľa pekných spomienok. Potešiteľné je, že kežmarskí študenti zo SOŠ-ky (Olejárová, Tomasová, Žilkovan) v ničom nezaostávali za svojimi rovesníkmi, ba práve naopak a stali sa celkovými víťazmi štvorboja.

Trojdňové stretnutie študentov piatich škôl bolo príjemným spestrením života školy a v plnej miere splnilo svoj cieľ – prostredníctvom neformálnych stretnutí vymeniť si skúsenosti z činnosti študentských parlamentov jednotlivých škôl, upevniť európsky dom a vzájomné spoznávanie pedagogických pracovníkov a najmä študentov. Hlavne tí sa presvedčili, že majú veľa spoločného, že si dokážu porozumieť. Jednotiacim elementom bola mladosť, dobrá nálada a angličtina. Pre mnohých to bola jedinečná príležitosť, ktorú im poskytla škola, vycestovať do cudziny a spoznať európskych rovesníkov.

Podvečernou obhliadkou pamätihodností starobylého Kežmarku a relaxačným pobytom v areáli termálneho kúpaliska vo Vrbove sa vydarené podujatie skončilo. Všetci sa však tešia na budúcoročné pokračovanie.

Mgr. Ján Angelovič, SOŠ Kežmarok

POZNÁVEJME SE NAVZÁJEM

To je název projektu, který se zabývá spoluprací žáků učebního oboru krejčí ze SOŠ a SOU Podbořany a uživateli organizace Kamarád Lorm v Žatci.

Při realizaci projektu dochází k pomoci při výuce oboru krejčí našim spolužákyním Marii Brožkové a Marii Pokorné z Domova pro zdravotně postižené. „Poznávejme se navzájem“ ale také znamená větší spolupráci mezi handicapovanými lidmi a „zdravými“ lidmi. Proto skupinka mladých lidí připravila s uživateli Lormu módní přehlídku, modely ušila děvčata z oboru krejčí naší školy.

Handicapovaní lidé z chráněné dílny modely zkrášlili svými šperky a doplňky. Všechno pak společně předvedli na módní přehlídce v Křížově vile (Regionální muzeum Žatec).

A ještě jeden cíl měla tato aktivita – a to připravit malou výstavku fotografií Marušky Brožkové. Fotografování je jejím velkým koníčkem. Takže dárek – digitální fotoaparát –, který jí předala paní ředitelka zařízení Kamarád Lorm, jí udělal velkou radost. (Byl zakoupen ze sbírky mezi zaměstnanci Lormu.)

Celá tato aktivita byla podpořena z programu Make a Connection/Připoj se, společného programu Nadace rozvoje občanské společnosti a společnosti Nokia.

Růžena Hynková
SOŠ a SOU Podbořany, odloučené pracoviště Žatec

JEZDCI – ŽÁCI ŠAMPIÓNI 2009

Rovinovým šampionem mezi jezdci žáky se v roce 2009 stal osmnáctiletý druhou sezónu jezdící – Jan Verner.

Letos absolvoval 228 startů, z toho 21 vítězných, což znamená 4. místo v celkovém pořadí X. ročníku šampionátu MARTIN TOUR CUPU za třetím Janem Rájou (23 vítězství, 21 druhých míst), druhým Jiřím Chaloupkou

Jan Verner

(23 vítězství, 34 druhých míst) a bezkonkurenčně prvním Václavem Janáčkem s 82 vítězstvími, pokořitelem rekordu legendárního žokeje Vlastimila Smolíka (48 vítězství). S osmi vítězstvími z roku 2008 má Jan, účastník Českého Derby a St. Leger, celkem 29 vítězství v kariéře. K získání titulu žokej potřebuje 21 prvních míst. Druhé místo mezi žáky získal Tomáš Vraj s jedenácti vítězstvími a třetí Ondřej Velek (2 vítězství). Překážkovým šampionem mezi

Tomáš Vraj

žáky a také vítězem šampionátu profesionálních jezdců v překážkových dostizích pod patronátem společnosti Elektrizace železnic Praha, a.s. se stal Josef Váňa junior s 22 prvenstvími, který se na dostihových drahách objevuje od r. 2005, je trojnásobným účastníkem Velké pardubické, podle statistik JČČR je vítězem 49 překážkových dostihů v kariéře. Na druhém místě se mezi žáky umístil Ondřej Velek (3 vítězství), na třetím Filip Koplík (1 vítězství).

Popřejme všem jmenovaným do sezóny 2010 mnoho dalších vítězství na dostihových drahách, pevné zdraví a úspěšné složení závěrečných zkoušek, které je čekají v měsíci červnu.

Ing. Marcela Sýkorová
SŠDSaJ Velká Chuchle

NOVÉ TRENDY VO VYUČOVANÍ BIOLÓGIE

Odborný seminár pre učiteľov

Biológia ako vedná disciplína v ostatnom období zaznamenala dynamický rozvoj. Rozšírili sa mnohé odbory, napr. molekulárna biológia, genetika, biochémia, environmentalistika, ekológia, gemológia. Súčasný vývoj biologických vied smeruje k postupnej integrácii a má veľký vplyv na koncepciu a obsah vyučovania biológie na základných a stredných školách.

Aj z tohto dôvodu a tiež z dôvodu požiadaviek učiteľov biológie základných a stredných škôl sa rozhodla Katedra zoológie a antropológie FPV UKF v Nitre v spolupráci s Krajským školským úradom v Nitre a Metodicko-pedagogickým centrom, regionálnym pracoviskom v Nitre zorganizovať a po obsahovej a odbornej stránke garantovať odborný seminár „Nové trendy vo vyučovaní biológie“.

Predpokladaná účasť na seminári bola 40 účastníkov. Keď počet prihlásených stúpol na 72, začali mať organizátori vážne obavy, v ktorých priestoroch katedry sa seminár uskutoční. Nasledujúce 2 dni sa počet prihlásených stabilizoval na čísle 173. Priestory na uskutočnenie seminára promptne a bezplatne zabezpečil PaedDr. Ďuga, prednosta Krajského školského úradu v Nitre a tak sa seminár namiesto avizovaného Biologického centra UKF uskutočnil v zasadačke Krajského školského úradu v Nitre, za čo mu ďakujeme.

Odborný program bol zameraný na vyučovanie biológie na základných a stredných školách v podmienkach transformácie. Prednášajúce – RNDr. Mária Uhereková, PhD., a PhDr. Jana Višňovská sú zároveň autorkami nových učebníc z biológie. Problematikou vyučovania biológie človeka a sociálnej antropológie sa zaoberali vo svojich prednáškach RNDr. Jaroslava Pavelková, CSc. a MUDr. Miroslav Doležal, ktorí boli v tom čase na našej katedre na prednáškovo-študijnom pobyte Erasmus. Pani doc. PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., oboznámila učiteľov s novinkami v oblasti bezpečnosti a hygieny práce v škole pri činnostiach s prírodným materiálom.

Účastníci po skončení seminára dostali certifikát o účasti a metodické materiály – publikáciu s názvom „Nové trendy vo vyučovaní biológie“, ktoré pripravila KZA FPV UKF v Nitre.

Na modelových príkladoch publikácia poskytuje námety na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov v rôznych oblastiach (v oblasti sociálnych kompetencií, v oblasti získavania a osvojovania manuálnych zručností, v oblasti identifikácie problémov a schopnosti ich riešenia). Publikácia poskytne niekoľko námětov na prácu so školským vzdelávacím programom, s využitím nových učebníc biológie v 1. ročníku gymnázia i v 5. a 6. ročníku ZŠ. Čitateľ v nej nájde viacej podnetov smerujúcich k rozšíreniu vedeckých poznatkov z oblasti biológie a ich transformácie do vyučovacieho predmetu biológia. Výber okruhov nebol náhodný, boli rozpracované predovšetkým témy kurikulárnej transformácie, problematika ľudí v sociálnej a ekonomickej núdzi, bezpečnosti a hygieny pri práci s prírodným materiálom, problematika práce s nadanými a talentovanými žiakmi v oblasti mimoškolských aktivít, ale aj nové poznatky o organických materiáloch v gemológii (o identifikácii a využití živíc a jantáru).

Po skončení seminára sme dostali viacero pozitívnych ohlasov od účastníkov tohto odborného podujatia, niekoľko námětov na ďalšie témy seminárov a viacero požiadaviek, aby sme podobné podujatia organizovali častejšie. Učiteľia biológie i organizátori vyslovili poďakovanie pani doc. RNDr. Márii Vondrákovej, CSc., vedúcej KZA, za odbornú garanciu, ústretovosť a maximálnu podporu tohto podujatia. Je na škodu vecí, že podobných podujatí sa zúčastňujú učiteľia aplikovanej biológie, prípadne iných biologických disciplín zo stredných odborných škôl, na ktorých sa tieto predmety vyučujú iba sporadicky. Veríme, že budúcnosti zaujmú podujatia – semináre, workshopy, odborné exkurzie i terénne práce, ktoré organizuje Katedra zoológie a antropológie FPV UKF v Nitre aj učiteľov biologických predmetov zo stredných odborných škôl.

Bližšie informácie sa čitateľ dozvie na webovej stránke katedry: www.kza.fpv.ukf.sk, kde sa nachádza aj fotogaléria z podujatia.

PaedDr. Anna Sandanusová, Ph.D., KZA FPV UKF v Nitre

SCHOLA PRAGENSIS 2009

Sřřední škola dostihového sportu a jezdeckví Velká Chuchle na 14. ročníku

Hlavní město Praha a odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu hlavního města Prahy uspořádali 14. ročník přehlídky a nabídky studijních oborů pražských středních a vyšších odborných škol, který se uskutečnil ve dnech 12.–14. 11. 2009 v Kongresovém centru Praha.

Výstava SCHOLA PRAGENSIS byla určena zejména žákům devátých tříd, jejich rodičům a ostatním zájemcům o studium na středních školách všech typů. Školy zřizované hlavním městem Prahou i jinými subjekty zde prezentovaly nejen svá zařízení, ale i výsledky své práce, a to jak v oblasti pedagogické, tak i v oblastech zájmových činností. Potencionální zájemci o studium na vybrané škole se mohli v reálu přesvědčit, co daná škola nabízí, a mají i možnost porovnání s jinými školami. Široká veřejnost zde každoroč-

ně získává obraz o studijních nabídkách v kraji, tj. hlavním městě Praze. Ve třetím patře byl umístěn stánek naší školy se vzdělávací nabídkou a také simulátorem pro jízdu na dostihovém koni „Šemíkem“. Jízdu předváděli žáci školy (Šemík na Vyšehradě – foto na 3. str. obálky) a mohli si ho vyzkoušet i návštěvníci výstavy.

Ing. Marcela Sýkorová
SŠDSaJ Velká Chuchle

LESNÍ PEDAGOGOVÉ SE VZDĚLÁVALI NA HLUBOKÉ

„Jak představit les budoucím generacím nelesníků, aneb jak na didaktické zpracování odborných lesnických témat“ – pod tímto názvem uskutečnil Ústav zemědělské ekonomiky a informací (pod záštitou Ministerstva zemědělství) seminář pro lesní pedagogy v Hluboké nad Vltavou.

Dvoudenní seminář (15. a 16. října 2009) probíhal v prostorách Sporthotelu Barborka, který poskytl lesníkům dobré zázemí pro tvůrčí zpracování vzdělávacích programů s lesnickou tematikou. Pracovní atmosféra pro inspirativní přednášky a komunikativní týmy lesních pedagogů nejen z celé České republiky, ale také ze Slovenska byla podpořena zdánlivě bezvýznamnými prvky jako jsou přednáškové prostory s moderní didaktickou technikou. Pozvání na seminář přijali rovněž významní hosté, kterými byl ředitel odboru vzdělávání a poradenství MZe Ing. Alois Nováček, senátor a starosta Hluboké nad Vltavou Ing. Tomáš Jirsa, ředitel krajského ředitelství LČR České Budějovice Ing. Karel Trübl, nechyběla ani předsedkyně Sdružení lesních pedagogů ČR Ing. Alice Palacká ze Střední lesnické školy v Hranicích na Moravě a první náměstek ÚZEI Ing. Josef Vozka.

Po oficiálním zahájení semináře přišel na řadu blok přednášek s tematikou lesní pedagogiky. Během dopoledne vystoupila doc. PaedDr. RNDr. MILADA ŠVECOVÁ, CSc. z katedry Učitelství a didaktiky biologie z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze a zároveň i předsedkyně Klubu ekologické výchovy, o.s. – asociace pedagogů a škol pro environmentální vzdělávání. Přednáška seznámila lesní pedagogy s věkovými zvláštnostmi jednotlivých cílových skupin a s východisky tvorby interaktivních vzdělávacích programů. Poukázala také na možnost implementace lesnické pedagogiky do školní praxe prostřednictvím průře-

zového tématu Environmentální výchova. V dopoledním programu vystoupily také Bc. BARBORA BUČKOVÁ s prezentací své bakalářské práce na téma „Lesní pedagogika jako nástroj marketingových aktivit“ a Bc. NIKOLA HERMANOVÁ s prezentací „Les jako prostředí pro výchovu žáků 1. stupně ZŠ“. Dopolední blok poté zakončila přednáška Ing. ALICE PALACKÉ zaměřená na uplatnění lesní pedagogiky ve školní praxi. Odpolední blok byl v režii divadelně vzdělávací instituce AUGUSTO. Lesním pedagogům v něm byly představeny poznávací aktivity a didaktické hry, zaměřené na jednotlivé věkové skupiny, které by mohly být příkladem pro přípravu her na aktivity lesní pedagogiky.

Další den byl ve znamení tvorby didaktických her s lesnickou tematikou pro žáky základních škol a víceletých gymnázií, a to samotnými lesními pedagogy. Ti se rozdělili do sedmi skupin a během 45 minut měli za úkol vytvořit didaktickou hru pro zadanou věkovou skupinu dětí a následně ji představit a předvést dalším skupinám, které byly v rolích dětí. Lesníci si mohli vybrat z témat těžba dřeva, myslivost, ochrana lesa a pěstování lesa. Po představení didaktické hry následovalo její zhodnocení samotnými tvůrci, účastníky i rozbor odborníků. Tečkou za seminářem byla přednáška doc. Švecové, která poukázala na možnosti implementace lesní pedagogiky do učebních dokumentů a na další možnosti jejího působení na žáky 2. stupně základních škol a na studenty středních škol.

Seminář se setkal s kladnými ohlasy účastníků, kteří během něj osobně prožili ukázky vzdělávacích aktivit s tematikou hospodaření v lese a mysliveckého hospodaření a získali odborný návod na přípravu didaktických akcí pro lesní pedagogiku, jejichž tvorbu si sami vyzkoušeli. Účastníci tak jistě získali nové podněty, které budou moci úspěšně využívat pro své vlastní aktivity. V neposlední řadě měli možnost si vyměnit zkušenosti a znalosti se svými kolegy i zúčastněnými odborníky. Seminář byl pro lesní pedago-

gy i samotnou lesní pedagogiku v ČR přínosem. Je velmi důležité, aby se počet akcí podobného typu zvýšil a lesní pedagogika se i s jejich pomocí stala uznávaným oborem, byla implementována do školní praxe a převzala úkoly ve vzdělávání o lesním ekosystému a hospodaření v něm.

Bc. Jaromír Kozák, doc. PaedDr. RNDr. Milada Švecová, CSc.
Univerzita Karlova Praha

STUDIUM ZAJÍMAVÉ A PESTRÉ

Zavedení oboru Veterinářství na Vyšší odborné škole a Střední škole veterinární, zemědělské a zdravotnické Třebíč si vyžádalo změny v personálním obsazení a materiálním vybavení školy. Prvním, velice důležitým krokem bylo zřízení nové odborné učebny pro výuku biologických a biochemických předmětů.

Studentům je tak dána možnost kvalitní výuky předmětů, jako je biologie, mikrobiologie, hygiena a technologie potravin a laboratorní technika. Zpřístupnila se jim tím celá řada analýz a pozorování, která si mohou sami prakticky vyzkoušet. Naučí se provádět základní rozborů potravin a surovin živočišného původu a ostatního biologického materiálu.

K praktické výuce byla vybudována nová učebna s moderním vybavením, jako je speciální laboratorní nábytek, mikroskopy s možností připojení na počítač a digestoř s certifikací C2 určená pro tento typ odborných učeben. Prostřednictvím dataprojektoru je žákům prezentována zadaná úloha z řídicího počítače učitele. Zobrazují se tak mikroskopické preparáty a pracovní postupy. Každý žák má k dispozici mikroskop k vlastnímu pozorování a samostatné práci. Další pomůcky a přístroje slouží k poznání principu biochemických a mikrobiologických vyšetření.

V současné době v učebně přibyl nový biochemický analyzátor VetScan firmy ABAXIS, který v ČR distribuuje autorizovaná firma INLAB MEDICAL, s. r. o. V jednom analytickém procesu dokáže provést současně 14 samostatných analýz jednoho vzorku, dříve prováděných na několika speciálních přístrojích i dlouhé hodiny. Měření jednotlivých parametrů je fotometrické, provádí se z malého množství krevního séra (100 µl). Výsledky analýz se tisknou na speciální karty, kde jsou současně vytištěny i normální hodnoty sledovaných ukazatelů zdravotního stavu vyšetřovaného zvířete. Přístroj také eliminuje chyby vznikající působením lidského faktoru v postupech. Zařízení bylo původně vyvinuto agenturou NASA pro kosmický výzkum. Přístroj je bezpečný na obsluhu a jednoduchý na údržbu, snadno přenositelný a veterináři jej mohou používat přímo v terénu k okamžitým analýzám. Pro jeho unikátní

vlastnosti, velikost, váhu a možnost napájení z 12V baterie s ním firma vyhrála mezinárodní tendr do Iránu. Zde slouží v tvrdých polních a klimatických podmínkách. Žáci si tak sami vyzkouší analýzu krve různých druhů zvířat od koní po papoušky a plazy a připraví se tak během studia na škole pro práci s nejnovější technikou v oboru. Jistě jim to ulehčí i další studium. Například Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně používá dva takové přístroje.

Další novinkou v naší laboratoři je analyzátor moči zvířat LAURA SMART. Žáci se naučí provádět rozbor tohoto biologického materiálu a porovnat výsledky analýzy s běžnými ukazateli. Naučí se využívat výsledky rozborů pro diagnostiku onemocnění zvířat a posouzení zdravotní nezávadnosti potravin.

Laboratoř i vybavení budou hojně užívat i žáci z oboru **Agropodnikání**. Oba přístroje dokáží analyzovat také lidské vzorky, a proto zde bude probíhat i výuka oboru **Zdravotnický asistent**. Výuka v učebně probíhá podle hygienických pravidel. Do učebny žáci vstupují v ochranném oděvu pouze s psacími potřebami, ostatní osobní věci si odkládají do skříňky v šatně vedle odborné učebny. Mají také k dispozici odpovídající hygienické zázemí. Biologický materiál likviduje odborná firma.

Díky nově zřízené učebně s moderním vybavením jsou tak žáci odborně připravováni na své budoucí povolání. Studium je zajímavější a pestřejší, je cenným doplněním teoretické výuky. Takto získané znalosti a dovednosti budou moci po ukončení školy uplatnit v praxi nebo při studiu na vysoké škole.

RNDr. Miroslav Dočkal, MSc.
VOŠ a SŠVZZ Třebíč

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro
regionální rozvoj

VÝSTAVA VÁNOČNÍ VAZBY

Ve dnech 10. a 11. prosince 2009 se konala na naší škole – Střední odborné škole veterinární, mechanizační a zahradnické a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky v Českých Budějovicích – výstava vánoční vazby.

Výstavu zahájil ředitel školy Ing. Břetislav Kábele se zástupcem zahradnického oboru Ing. Pavlem Trubačem a už tradičně se zúčastnily významné osobnosti města a Jihočeského kraje. Dramatický kroužek domova mládeže pod vedením vychovatelky Marty Šáchové příjemně zpestřil pohádkou „O Popelce“ slavnostní vernisáž.

Výstava vánoční vazby se konala v rámci projektu **Česko-rakouská spolupráce při realizaci projektového vyučování**. Tento projekt je **spolufinancován Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj – Společně dosáhneme více**. Projekt má přínos pro rozvoj vzájemných vztahů obou sousedních států. Má význam i jako motivace pro výuku německého a českého jazyka.

Výstava byla připravována žáky zahradnického oboru pod vedením odborných učitelů. Návštěvníci si mohli prohléd-

nout úctyhodných 290 exponátů. Z toho bylo 58 vánočních vazeb hřbitovních a 232 svátečních stolních a závěsných. Proběhla soutěž o nejkrásnější vazbu. První místo obsadila Eliška Smetanová (Z-4), druhé místo Renata Tomášková (Z-3) a jako třetí skončila Veronika Žlůvová (Z-3).

Na výstavě se podílel i včelařský kroužek, který je veden Ing. Jiřím Kazimourem. Veřejnost si mohla prohlédnout výsledky práce mladých včelařů, včelí produkty a krásně nazdobené perníčky. Proběhla i „**Soutěž o nejkrásnější medový perníček**“, a to ve třech věkových kategoriích. První místa v kategorii do 15 let obsadila Kristýna Hynková (9 let), v kategorii 15–20 let Lucie Hrdličková a v kategorii nad 20 let Jiřina Síkorová.

Ing. Nora Hlaváčová
SOŠ České Budějovice

ZAJÍMAVÉ OBORY NA BRNĚNSKÉ UNIVERZITĚ

Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně je nejstarším vysokým zemědělským a lesnickým učením v českých zemích. Byla zřízena v r. 1919 jako Vysoká škola zemědělská v Brně. Pod tímto názvem existovala až do r. 1994. V současnosti je tvořena pěti fakultami a jedním vysokoškolským ústavem. Jsou to: Agronomická fakulta, Lesnická a dřevařská fakulta, Provozně ekonomická fakulta, Zahradnická fakulta, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií a Institut celoživotního vzdělávání (ICV). Uvedené fakulty spolu s ICV sídlí v Brně, Zahradnická fakulta sídlí v Lednici.

Brněnská univerzita nabízí uchazečům o studium celou řadu zajímavých studijních oborů. V následujících řádcích bychom chtěli upozornit především na možnost studia oborů Agroekologie, Pozemkových úprav a Rozvoje venkova. Tyto obory s širokým profesním uplatněním absolventů nabízí ke studiu Agronomická fakulta.

Zmiňované obory jsou realizovány v těchto studijních programech:

- V **bakalářském** studijním programu, který je tříletý, ukončený státní závěrečnou bakalářskou zkouškou spolu s obhajobou bakalářské práce, lze studovat:
 - Studijní program: Zemědělská specializace
 - Studijní obor: **Pozemkové úpravy, ochrana a využití půdního fondu**
 - Studijní obor: **Agroekologie**

Absolventi obdrží osvědčení o závěrečné zkoušce a získají akademický titul bakalář (Bc.).

- V **magisterském** studijním programu, který je dvouletý, navazující na program bakalářský. Tento studijní program je ukončený státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce. V navazujícím dvouletém magisterském programu lze studovat:
 - Studijní program: Zemědělská specializace
 - Studijní obor: **Agroekologie**
 - Studijní obor: **Rozvoj venkova**

Absolventi získávají akademický titul inženýr (Ing.).

Podrobné informace o studiu na Agronomické fakultě získáte na <http://www.af.mendelu.cz/>

NEOBHOSPODAŘOVANÉ POZEMKY

Prostor pro invazní druhy rostlin

2. díl

Křídlatka japonská (*Reynoutria japonica* var. *japonica*), **křídlatka sachalinská** (*Reynoutria sachalinensis*), **křídlatka česká** (*Reynoutria x bohemica*)

Do Evropy přivezl křídlatku japonskou z Dálného východu zahradník P. Siebold v r. 1825. Od té doby nikdo křídlatku japonskou do Evropy z místa původu nedovezl, to znamená, že v Evropě se jedná o rostliny z téhož jediného klonu.

V roce 1847 byla zemědělskou a zahradnickou společností v Utrechtu vyhodnocena jako nejzajímavější a nejužitečnější rostlina roku, prodávala se draž než mnohé krásnější rostliny (od r. 1848 se pěstovala a prodávala). Spontánní šíření bylo ve střední Evropě zaznamenáno v r. 1903, tehdy s ní začaly problémy. Ale ještě nedávno byla v nabídkách zahradnických firem.

Druhy dovezené do Evropy bývaly často nejdříve přiřazeny k některé příbuzné evropské rostlině, po čase dostaly nové jméno. Tak vznikl občas nepříjemný „guláš“ v pojmenování, někdo používá stará jména, někdo nová, některá jména jsou z různých důvodů od začátku neplatná. A to se týká i rostlin z tohoto článku. Patří do čeledi rdesnovitých (*Polygonaceae*) a tak se u nich často používalo jméno rdesno (*Polygonum*). Při hledání informací o křídlatce japonské je dobré podívat se také na jméno rdesno japonské (latinská jména *Polygonum japonicum*, *Polygonum cuspidatum*, *Pleuropterus cuspidatus*, *Reynoutria henryi* atd.), u křídlatky sachalinské na rdesno sachalinské (*Polygonum sachalinense*, *Pleuropterus sachalinensis*, aj.).

Křídlatky jsou dvoudomé, známe samčí a samičí rostliny. Květy jsou funkčně jednopohlavné, nefunkční tyčinky nebo pestíky jsou v květu zmenšené. Křídlatky mají přímé duté stonky a velké listy, tím jsou dekorativní. Květy mají bělavé nebo zelenavé okvěti, které pak na plodu tvoří jakási křídla. Mají také bohatě větvený oddenek, který je nejen zásobárnou živin, ale také z něj rostlina velmi dobře regeneruje. V Asii roste asi 10 druhů.

U nás se můžeme setkat s třemi druhy. **Křídlatka japonská** je až 2,5 m vysoká, listy mají čepel až 15 cm dlouhou a 10 cm širokou, na vrcholu s dlouhou špičkou, na bázi utaté. Často se pěstovala v parcích a pro dekorativnost a odolnost byla ceněna. Využívala se i jako včelařská rostlina a zpevňovaly se s ní duny. Mladší rostliny se používaly jako krmivo pro skot. Uvažuje se o ní jako o zdroji biomasy pro energetiku. V Číně se používá v medicíně i jako potravina. Tady je ale problém, protože obsahuje velké množství kyseliny šťavelové a jejich solí, které mohou poškodit v organis-

mu hospodaření s vápníkem. Je také možné, že obsahuje menší množství fotosenzibilizujících látek, které u citlivých osob vyvolávají po doteku vyrážky.

Šíří se především úlomky oddenku (i drobnými), hlavně podél vody. Rozšiřování pomocí semen je pravděpodobně vzácné. Zarůstá skládky, rumiště, opuštěné plochy, šíří se podél železnice na náspech. Prosperuje spíš na kyselejších půdách. Pochází z Koreje, Taiwanu, Číny a Japonska, kde roste na březích řek, ale objevuje se až do nadmořských výšek 3800 m. Dokáže růst i na lávových polích. Její schopnost klonálního růstu a hromadění živin v oddencích jí umožňují růst ve velmi nepříznivých podmínkách a hlavně regenerovat po poškození. Tyto vlastnosti jí umožňují chovat se jako obtížný plevel a expandovat na neobsazená stanoviště. Hustý oddenkový systém a porost nadzemních částí pak neumožní existenci jiných rostlin. Doklady o ní jsou z našeho území od r. 1892, v Evropě se pěstuje od r. 1825. Dnes je rozšířena ve většině Evropy, v Severní Americe a na Novém Zélandu.

Křídlatka sachalinská je ještě mohutnější, může být až 4 m vysoká. Listy vypadají skoro jako sloní uši, jsou až 35 cm dlouhé, 20 cm široké, bez dlouhé špičky, na bázi srdčité. Pěstuje se v parcích, zplaňuje u vody a v okolí lidských sídlišť. Ve volné přírodě jí není tolik jako křídlatky japonské, najdeme ji spíš v severní části našeho státu. Pokud se použije jako krmivo, musí být čerstvá do výšky 1 m, později je nevhodná pro zkrmování. Také se zkouší jako zdroj biomasy. Pochází ze Sachalinu a severního Japonska, kde roste na březích potoků a řek v neproniknutelných porostech. Nejdříve se dostala do botanické zahrady v Petrohradu, byla sbírána na Sachalinu v letech 1860–1862, v Japonsku 1859–1864. Od roku 1869 se pěstuje v Evropě.

Dlouho byl přehlížený kříženec obou druhů, který je známý i ze severního Japonska. Popsán byl u nás v r. 1983, proto byl pojmenován křídlatka česká. Jako kříženec je zřídka plodná, má znaky přechodné mezi oběma rodiči, snadno se přehlédne a zaměňuje se za rodičovské druhy, které vytlačuje. Ze všech křídlatek na našem území je nejživotaschopnější.

Křídlatky ovlivňují původní společenstva, mají velmi silnou konkurenční schopnost. Pokud někde vyrostou, je velmi obtížné se jí zbavit. Nejvíce hrozí rostlinným společenstvům na vlhčích, živinami bohatých půdách, kde mezi křídlatkami nedokáže už nic dalšího růst. Křídlatky jsou schopny svým růstem narušovat chodníky a silnice, tvoří neprostupné porosty. K likvidaci jsou vhodné opakované postřiky systemickým herbicidem nebo kombinací herbicidů v květnu až červnu, pro jistotu postřik opakovat v závě-

ru sezóny. Likvidaci je nutné opakovat 3 – 5 let po sobě, aby se zabránilo úspěšné regeneraci z podzemních částí, pak ještě několik let stanoviště raději kontrolovat. Vhodná je také kombinace mechanického narušování s postřikem. Chemická metoda nejlépe zabírá proti křídlatce japonské, mechanické narušování proti křídlatce sachalinské. Nejodolnější je křídlatka česká.

RNDr. Jana Möllerová, Praha

PŘEHLED VYBRANÝCH MEZINÁRODNÍCH VÝSTAV A VELETRHŮ

Termín	Stát	Město	Název výstavy/veletrhu	Nomenklatura
15.–24. 1. 2010	Německo	Berlín	GRÜNE WOCHE + IGW	zemědělství, potravinářství, zahradnictví
23.–27. 1. 2010	Itálie	Rimini	SIGEP	zmrzlina, pekařské výrobky, cukrovinky
3.–5. 2. 2010	Ukrajina	Kyjev	INTERAGRO	zemědělství
17.–20. 2. 2010	Německo	Norimberk	BIOFACH	bioprodukty
21.–24. 2. 2010	Itálie	Rimini	PIANETA BIRRA-BEVERAGE	pivo, nápoje, snacks, vybavení pivnic
6.–10. 3. 2010	Francie	Paříž	EUROPAIN	pekařství, cukrářství
11.–14. 3. 2010	Portugalsko	Braga	AGRO	zemědělství, chov skotu, potraviny
19.–20. 3. 2010	Francie	Lyon	FOIRE DE LYON	potraviny, spotřební zboží
11.–14. 4. 2010	Rakousko	Salcburk	VIN AUSTRIA	vína a lihoviny
8.–17. 5. 2010	Francie	Bordeaux	FOIRE DE BORDEAUX	potraviny, spotřební zboží
8.–12. 6. 2010	Bělorusko	Minsk	BELAGRO	zemědělská mechanizace, chov skotu
červenec 2010	V. Británie	Londýn	ROYAL SHOW	komplexní zemědělství
19.–22. 8. 2010	Slovensko	Nitra	AGROKOMPLEX	zemědělství, potravinářství
1.–5. 9. 2010	Rakousko	Wels	AGRARIA	zemědělství, spotřební zboží
12.–15. 9. 2010	Německo	Düsseldorf	INTERCOOL	chladírenská technika, mražené potraviny
12.–15. 9. 2010	Německo	Düsseldorf	INTERMEAT	maso, uzeniny
12.–15. 9. 2010	Německo	Düsseldorf	INTERMOPRO	mléčné a mlékárenské výrobky
14.–17. 9. 2010	Francie	Rennes	S.P.A.C.E.	zemědělství
5.–7. 10. 2010	Německo	Hannover	BIOTECHNICA	biotechnologie
6.–8. 10. 2010	Francie	Clermont Ferr.	SOMMET de L'ELEVAGE	masný skot
7.–17. 10. 2010	Francie	St. Gallen	OLMA	zemědělství a výživa
17.–21. 10. 2010	Francie	Paříž	SIAL	potravinářství
17.–21. 10. 2010	Francie	Paříž	IPA	stroje pro výrobu a balení potravin
30. 11.–2. 12. 2010	Francie	Bordeaux	VINITECH	vinařství

Zdroj: www.agrotour-praha.cz

VÝZNAMNÉ VÝROČÍ

Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně

III. díl

Národní shromáždění Československé republiky 24. července 1919 přijalo zákon č. 460 Sb., kterým se v Brně zřizuje „samostatná československá státní vysoká škola zemědělská o dvou oborech: hospodářském a lesnickém se čtyřletou dobou trvání studia a českou vyučovací řečí“...

Správa školy byla až do r. 1950 v kompetenci pléna profesorského sboru s rektorem v čele. To představovalo pro každého člena kromě pedagogické a badatelské činnosti značné kvantum často velmi složité a zodpovědné další práce. Připomínáme-li si tedy devadesát let historie této ALMA MATER, pak vděčná vzpomínka by měla mířit především k této zakladatelské generaci obou původních fakult.

První pedagogický sbor hospodářského odboru

Pedagogický sbor hospodářského odboru byl ustaven 17. října 1919. Jednotliví jeho členové byli představeni na slavnostním zahájení prvního studijního roku 18. listopadu 1919. Sbor sestával z profesorů řádných, mimořádných a honorovaných docentů. (V závorce je uváděna přednášená oblast v původním znění.)

Řádní profesori

RNDr. EMIL BAYER (1875–1947; Zoologie všeobecná. Zoologie zemědělská.) Začínal jako ředitel zoologického ústavu zemského muzea v Brně, od r. 1919 působil na VŠZ. Na jeho popud počátkem roku 1922 byla při zoologickém ústavu zřízena výzkumná stanice hydrobiologická. Jednalo se o stanici uprostřed důležité biocenózy – v Lednici na Moravě. K projektu se připojila i přírodovědecká a lékařská fakulta Masarykovy univerzity a Vysoká škola zvěrolékařská.

PhDr. FRANTIŠEK BUBÁK (1866–1925; Morfologie rostlin. Botanika soustavná. Fytopatologie I. a II. díl.). Začínal jako asistent botanického oddělení Národního muzea (1890–1895), poté učil přírodopis na středních školách. R. 1899 se stal asistentem na Českém vysokém učení technickém v Praze, po dvou letech se zde habilitoval z oboru rostlinných chorob. Po dalších dvou letech (1904) přešel do Tábora ve funkci řádného profesora botaniky a fytopatologie na tamní hospodářské akademii. Jeho vědecké dílo

mu vyneslo pověst jednoho z nejlepších soudobých mykologů a fytopatologů. V Brně působil jeden rok (ve funkci rektora), poté přešel jako řádný profesor fytopatologie na zemědělskou fakultu Vysokého učení technického v Praze.

Ing. JOSEF ČERNÝ (1872–1959; Nauka o hospodářských strojích. Encyklopedie technické mechaniky.) Po technických studiích působil v letech 1896–1911 postupně jako konstruktér, inženýr a vrchní inženýr ve strojírenských továrnách (naposledy Wichterle, továrna na zemědělské stroje a motory Prostějov). Od r. 1908 současně docent stavby zemědělských strojů na České vysoké škole technické v Brně, 1911–1919 řádný profesor zemědělského strojínictví a správce Ústavu pro zkoušení zemědělských strojů při Hospodářské akademii v Táboře. Odtud vedla jeho cesta na Vysokou školu zemědělskou do Brna, jejímuž budování věnoval mnoho sil. Mimo jiné stal se prvním děkanem hospodářského odboru v období 1919–1920, stal se i prvním děkanem lesnického odboru (1920–1921) a posléze i rektorem školy (1925–1926).

MVDr. THEODOR DOHNAL (1873–1935; Anatomie domácích zvířat. Fysiologie domácích zvířat. Zvěrolékařství I. a II. běh.) Zvěrolékařského diplomu dosáhl ve Vídni 13. února 1897 (doktorát veterinární medicíny tamtéž v r. 1912). Praxi začínal v Opavě, po roce jmenován okresním zvěrolékařem v Mladé Vožici. R. 1901 přešel do Tábora, zpočátku jako městský a krátce na to jako okresní zvěrolékař. Téhož roku, vedle úspěšné praktické činnosti, začíná i jeho pedagogická dráha na zdejší hospodářské akademii: 1904 je ustanoven honorovaným docentem pro anatomii a fyziologii zvířat a zvěrolékařství, v červnu 1914 se stává mimořádným profesorem. Na brněnskou VŠZ je povolán jako řádný profesor stejných disciplín, posléze zvolen do nejvyšších akademických funkcí.

JUDr. FRANTIŠEK KUBEC (1883–1941; Právo veřejné. Právo soukromé. Agrární zákony a agrární politika). Od r. 1915 profesor na Zemské střední hospodářské škole v Chrudimi, od r. 1917 soukromý docent agrárního zřízení a zemědělské zákonovědy na Českém vysokém učení technickém v Praze. Roku 1919 jmenován ministerským tajemníkem v ministerstvu školství a národní osvěty, v říjnu téhož roku profesorem věd právních na VŠZ v Brně, po roce profesor věd právních a správních na VŠZLI v Praze.

Ing. Josef Rozman, CSc.
Moravská Třebová

Pokračování článku v dalším čísle časopisu

OBSAH

Dílčí kvalifikace i zahraničním žákům	3
Stážemi k sebepoznání.....	4
Pyramída zdravé výživy.....	6
Akreditace poradců v roce 2009	9
Ještě je čas na zlepšení!.....	10
Mají evropští učitelé dostatečnou odbornou přípravu?	11
Reforma vzdělávání v EU	12
Dobré jídlo, dobré pití prodlužují životy	13
Středoevropské cesty k živému venkovu.....	14
Česká realita	16
Co udělají hospodáři mléčných farem?	17
Eicklingen (Německo) 2009.....	18
Ohlédnutí – Brněnská růže 2009.....	19
Němčina nás baví	20
Jedinečné evropské podujatie	21
Poznávejme se navzájem	22
Jezdci – žáci šampioni 2009.....	22
Nové trendy ve vyučování biologie	23
SCHOLA PRAGENSIS 2009.....	24
Lesní pedagogové se vzdělávali na Hluboké	24
Studium zajímavé a pestré	25
Zajímavé obory na brněnské univerzitě	26
Výstava vánoční vazby	26
Neobhospodařované pozemky	27
Přehled vybraných mezinárodních výstav a veletrhů	28
Významné výročí	29

REDAKČNÍ RADA

PaedDr. Mária **Benedikovičová**, MP SR Bratislava
Ing. Jaromír **Beneš**, Školní statek Opava
Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie Humpolec
Ing. Mária **Debrecéniová**, Ph.D., Agroinštitút Nitra
Ing. Ludmila **Gočálová**, MZe ČR Praha
Ing. Petr **Hienl**, ÚZEI Praha
PhDr. Aleš **Hradečný**, MZe ČR Praha
Ing. Jiří **Husa**, CSc., IVP ČZU Praha
Ing. Zorka **Husová**, NÚOV Praha
Ing. Marcela **Chrenková**, SPU Nitra
Ing. Ludmila **Kováčiková**, Agroinštitút Nitra
Mgr. Peter **Lacina**, SPPK Bratislava
PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., ICV MZLU Brno
Ing. Mária **Múdra**, ZSŠP Rakovice
Ing. Helena **Psotová**, Úrad NSK Nitra
RNDr. Tomáš **Ratinger**, ÚZEI Praha
PaedDr. Anna **Sandanusová**, Ph.D., UKF Nitra
Ing. Václav **Stránský**, MZe ČR Praha

K ilustraci na obálce: Javor cukrodárný (Acer sacharinum)

Javor cukrodárný roste v Severní Americe, v Pensylvánii a New Yorku, je podobný našim obecně známým javorům. Zanesen může být v pořadí důležitosti pro Evropu i pro Německo hned za jinými důležitými plodinami jako jsou brambory. Obyvatelstvo severoamerických provincií obvykle čerpá šťávu javorů v určitém ročním období a připravuje samotný cukr pro uspokojení potřeb svých, a také má z toho již před více lety zabezpečen velmi značný vývoz do Evropy, protože je mnohem lepší než západoindický cukr. Počítá se, že jediný velký strom v průběhu roku může při dalších vrtáních a čepováních poskytnout 5 až 6 liber cukru. S podivem roste javor cukrodárný v Německu zrovna tak dobře jako v Severní Americe a také vydrží nejtvrďší zimy. Mohou se tedy obecně rozšířit po Německu tyto cukrodárné plantáže a pomoci tím ukončit tak ohavný obchod s černošskými otroky, jaký se dosud vede.

Převzato z BERTUCH, F. J. – *Bilderbuch zum Nutzen und Vernügen der Jugend*. Wien (vydáno okolo 1860). Překlad původního textu často neodpovídá současným znalostem.

CONTENTS

Partial qualification also for foreign students	3
Study trips aimed also at self-knowledge	4
Healthy eating pyramid	6
The accreditation of advisers in 2009	9
There is still a time to improve! Not only at forestry schools	10
Do European teachers have sufficient professional education?	11
Educational reform in the EU	12
Central European paths to activate the countryside Getting to know local action groups in Slovakia and Poland	14
The Czech reality – a column of the Agricultural Chamber	16
What will dairy farm managers do?	17
A meeting of the members of European Rural Development Education Forum	18
Looking back to the floristic competition Brno Rose 2009	19
We like German – a competition in communication skills	20
The unique European event	21
Let's get to know each other – a unique project	22
Riders – student champions 2009	22
New trends of tea,ching biology – a professional seminar	23
The exhibition Schola Pragensis	24
Forestry pedagogues educated themselves at Hluboká	24
Interesting and varied studies – new laboratory equipment of the school	25
An exhibition of Christmas arrangement	26
Information on the study at Mendel University of Agriculture and Forestry in Brno	26
Unfarmed lands – a space for invasive plant species	21
Exhibitions and fairs in 2010	28
Important anniversary of Mendel University of Agriculture and Forestry in Brno	29

POZNÁVEJME SE NAVZÁJEM str. 22

STUDIUM ZAJÍMAVÉ A PESTRÉ str. 25

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 75, 120 56 Praha 2

Agroinstitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 222 000 439, fax: 222 000 114, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinstitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875 (Print), ISSN 1803-8271 (Online)

DÍLČÍ KVALIFIKACE I ZAHRANIČNÍM ŽÁKŮM str. 3

Gastronomická exhibice tří škol v polské Opoli – žáci se vzájemně učili připravovat tradiční jídla svých regionů

Mexičané zvládli i originální školní recepturu na výrobu Rychlebské klobásy (oceněna Výrobek roku 2008)

Členové rady Olomouckého kraje se při svém výjezdním zasedání přišli podívat i na naše mexické žáky

Ricardo prezentuje při závěrečné praktické zkoušce své malé vánočky

Celá zahraniční skupina po příletu na letiště v Ruzyni